

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 328

פנינים לפרשת בחקתי

את הסיפור הבא שמעתי מפי אביו, הרה"ח ר' יום טוב רובין שליט"א. הוא סיפר לי על אחד שסיפר: אני מכיר את ר' יהודה לייב מתחנת האוטובוס. מדי יום כשהייתי מגיע לתחנה, הייתי פוגש אותו, תמיד כשהיה מגיע הוא היה מחייך אלי ועם הזמן, היה אף מוסיף מדי פעם מילה טובה ומשפט שעושה מצב רוח טוב

נהגו כבוד זה בזה - על מחיה הנפשות מתחנת האוטובוס והיכולת המופלאה שלנו להחיות מתים ולהציל נפשות, בכוחה של מילת עידוד ומחמאה

מאת: יקותיאל יהודה גנול

הרב יהודה לייב רובין זצ"ל

בל"ג בעומר הקרוב, עם ישראל יציין ארבעים ושבעה הילולות מטלטלות. הילולא דבר יוחאי. הילולא דרבנו הרמ"א. ועוד ארבעים וחמשה הילולות למ"ה קדושי מירון אשר התעלו לגנוי מרומים בטרגדיה הנוראית שפקדה את העולם בל"ג בעמר דאשתקד, טלטלה שעדיין ממשיכה לטלטל סדרי עולם וגנוי לבבות. אחד מאותם קדושים, הוא האברך המופלג הרב יהודה לייב רובין זצ"ל.

את הסיפור הבא, אודותיו, שמעתי מפי אביו, מיודענו הנכבד, העורך האחראי של העיתון, הרה"ח ר' יום טוב רובין שליט"א. הוא סיפר לי על אחד המנחמים שנכנס אל בית התנחומים והמתין שיתרוקן מאנשים. כשהתרוקן מעט, הוא התיישב וסיפר. "אני מכיר את ר' יהודה לייב מתחנת האוטובוס ועד לפני יומיים לא ידעתי מה שמו. ידעתי רק שהוא מתגורר בבית שמש ולומד בירושלים עיר הקודש". ר' יהודה לייב היה משכים לפנות בוקר ובשעה חמש בבוקר יוצא לירושלים, שם היה מתפלל שחרית בכולל, בהמשיכו לשבת עד השעה חמש בערב ולשקוד על תלמודו מתוך התמדה בלתי רגילה. בשעה חמש היה יוצא שוב עם האוטובוס המוליך לבית שמש. "מדי יום", המשיך המנחם וסיפר, "כשהייתי מגיע לתחנת האוטובוס לשוב מעבודתי בירושלים, הייתי פוגש את ר' יהודה לייב. אני לא

הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי. אבל תמיד כשהיה מגיע הוא היה מחייך אלי ועם הזמן, כשהכרנו זה את פניו של זה, היה אף מוסיף מדי פעם מילה טובה ומשפט שעושה מצב רוח טוב".

היהודי המשיך וסיפר על תקופות בלתי קלות שהיו לו בעבודה. תקופות בהן הרגיש שהוא נשבר. כבר נמאס לו להמשיך לעבוד ולפרנס את משפחתו, הוא איבד את הצבע בחייו וכמעט נפל לדכדוך הנפש. אלא שמדי יום, בשעה חמש בערב, הוא היה פוגש בו, באברך מאיר העיניים שכלל לא הכיר אותו ולא ידע על המשברים שהוא

המשך בעמוד 26

"שתינו ביחד לחיים, יצאנו בריקוד קצר, ולאחריו אחי אמר לי שהוא רוצה ללכת לרגע. הוא הפקיד את הילדים שלו בידי, ואמר לי: "ישי, שמור על הילדים שלי בבקשה, וכך עם חיוך ענק הוא נעלם מעיני ולא ראיתיו עד הנה. מאז אני משתדל למלא אחר צוואתו ולשמור על הילדים שלו"

הרה"ג רבי ישי מטלון שליט"א, אחיו של הרב שמעון מטלון ז"ל
מהרוגי מירון, מספר על ההתמודדות וההתחזקות לאחר השבר הנורא

הרב שמעון מטלון זצ"ל

"שתינו ביחד לחיים, יצאנו בריקוד קצר, ולאחריו אחי אמר לי שהוא רוצה ללכת לרגע. הוא הפקיד את הילדים שלו בידי, ואמר לי: "ישי, שמור על הילדים שלי בבקשה".
"וכך, עם חיוך ענק ובשמחה עצומה הוא נעלם מנגד עיני, ומאז לא ראיתיו עד הנה. מאז אני משתדל למלא אחר צוואתו ולשמור על הילדים שלו".

זה לא הוא...

בימים כתיקונם, אנו נמנעים מאוד מלהביא ב'לקראת שבת', סיפורים הקשורים לאסונות או לאירועים מצערים. העלון נועד לעלות על שולחן מלכים בסעודות השבת, והוא מלא כל כולו בשמחה ובסיפורים משמחים בלבד. אמנם אסון ל"ג בעומר מדובר בכל בית בימים אלו, ולכן לא נוכל להתעלם ממנו לחלוטין, ובכל זאת ביקשנו מהרב מטלון שימקד את דבריו דווקא בחלקים המחזקים ובסיפורי האמונה שליוו אותו ואת המשפחה כולה במהלך השנה החולפת.

"אבי מורי הגאון רבי יוסף מטלון שליט"א מספר תמיד סיפור נפלא על הצדיק הנודע רבי אשר פריינד זצ"ל", אומר הרב מטלון, "הסיפור הזה מתאים לכל אדם ויכול לחזק כל אחד גם במצבים הקשים ביותר.

יעקב א. לוסטיגמן

אחד הימים המרגשים במעגל השנה של כל יהודי חרדי, הוא ל"ג בעומר. יום הסתלקותו של התנא האלוקי הרשב"י הקדוש. כל הלבבות פועמים בהתרגשות ובכיסופים של מצווה ליום הזה שבו אפשר לפעול ישועות בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם בזכות תפילתו של אותו צדיק.

ל"ג בעומר הוא יום של תגלחת המונית לפעוטות שזה עתה מלאו להם שלוש שנים, או שימלאו להם בתקופה הקרובה. בחלק מקהילות הקודש הירושלמיות נהגו שלא לספר את הילדים לראשונה באף יום מימות השנה, אלא רק בל"ג בעומר.

ובכל זאת, בשנה שעברה קיבל ל"ג בעומר מימד נוסף, טראגי ועצוב עד מאוד. מימד של אבל ושכול.

45 נפשות מעם ישראל עלו בסערה השמימה, בעוד הלמות התופים ורננת הקלרינטים מחרישים את האוזניים, ומבליעים את קול זעקתם.

שנה תמימה חלפה מאז. שנה בת 13 חודשים וכעת, כשמתקרב יום ה'אירצייט, הלבבות פועמים והרגשות שבים ומתעוררים מחדש.

שוחחנו עם אחד מאותם מאות אחים שכולים שאיבדו את אחיהם באותו לילה מר ונמהר. הרה"ג רבי ישי מטלון, מגיד שיעור ומרביץ תורה לרבים, אחיו של המנוח רבי נתנאל שמעון מטלון ז"ל.

"האמת שמבין כל הנפטרים, אחי הוא היחיד שקראו לו שמעון, והוא נקרא כך על שמו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי", מספר לנו הרב מטלון יבלחט"א. "אחרי שאני עצמי נולדתי המתינו הורי כמה שנים להולדתו של בן נוסף, ומשראה אבי שהם לא זוכים לכך, נסע למירון להעתיר בתפילה ובתחנונים, וקיבל על עצמו לקרוא לבן הבא שיוולד לו על שמו של הרשב"י.

"ואכן, כשנולד אחי קראו לו הורי "נתנאל שמעון", לאמור, נתן לנו הבורא שמעון", הם הרגישו שהילד הזה יש לו קשר מיוחד עם הרשב"י, ולימים התברר שבהאי קטירא אתקטר אחי ובו עלה לשמי מרום.

"זמן קצר לפני האסון הנורא פגשתי את אחי, שם, על יד 'מעבר רבי דב' הידוע. הוא היה עם הילדים שלו. הוא היה בשמחה עצומה על כך שזכה להגיע למירון ביום ההילולא למרות החששות שהיו קודם לכן שאולי לא יאפשרו להגיע לשם בגלל משבר הקורונה וכו'.

הרה"ג רבי ישׁי מטלון שליט"א

"נתעצב רבי אשר אל לבו עד מאוד, ובצר לו פנה למישהו שהיה לוקח אותו ברכב למחוז חפצו מדי פעם..."

זה אתה!!!

"אני רוצה לצאת לנסיעה של כמה שעות", אמר רבי אשר לנהג... "קח אותי בבקשה אל היער... אני רוצה להתבודד קצת. לדבר עם הקב"ה..."

"הנהג שתק. הוא ידע על אשר נעשה עם הבשר והדגים, וריחם מאוד על רבי אשר. הנסיעה לא היתה ארוכה, וכשהגיעו אל היער אמר לו רבי אשר: "המתן כאן, עד שאשוב אליך.. אני נכנס במעבה היער, אל תדאג לי אני אדע איך לשוב אל הרכב".

"הנהג עצר בצד ודומם את המנוע. הוא ראה את רבי אשר צועד שפוף, מתרחק מהמכונית ונכנס אל תוך היער.

"רגש הסקרנות בער בלבו של הנהג... מעניין מה יעשה רבי אשר כשכזה צער גדול שוכן בלבו. הוא יבכה? יצעק? יתחנן?..."

"החליט הנהג לעשות מעשה שלא יעשה, ולעקוב אחרי רבי אשר. יצא בדממה מהרכב, וצעד בצעדים חרישיים אחרי הצדיק הירושלמי... נכנס אחריו למעבה היער. והנה רבי אשר נעצר, מרים עיניו כלפי מעלה ואומר: "ריבונו של עולם, אני יודע שזה לא הוא, זה אתה".

"הנהג הבין שרבי אשר מדבר על האיש שעשה את המעשה הנורא ובכוונת מכוון גרם לרבי אשר נזק כספי עצום ועגמת נפש שאי אפשר לתאר... בעצם, רבי אשר אומר שמי שעשה לו את הנזק זה בכלל לא אותו יהודי מר נפש, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. הוא מתחזק באמונה תמימה, שמי שעושה את כל המעשים ומנהיג את כל הברואים, הוא זה שקלקל לו את הבשר והדגים..."

"רבי אשר נשם עמוקות, ושוב חסר על אותו משפט: "ריבונו של עולם, אני יודע שזה לא הוא, זה אתה".

"אחרי זמן מה של מחשבה, הוא שוב אמר: "אני יודע שזה לא הוא, זה אתה". וחוזר חלילה.

"במשך קרוב לשלוש שעות עמד שם רבי אשר, וחזר על המשפט האחד והיחיד הזה אלפי פעמים. "זה לא הוא! זה אתה!!!" אני יודע! זה לא הוא, זה אתה!!!!!!"

"כשסיים, החל רבי אשר לשוב לרכב, והנהג שעמד שם כמהופנט, מיהר לרוץ לאוטו בשקט, כדי שרבי אשר לא יתפוס אותו בקלקלתו. "רבי אשר עצמו היה שקוע כל כך במחשבות ובישיח עם קונו, שהוא בכלל לא שם לב מה קורה סביבו. הוא חזר אל הרכב, והורה לנהג שיחזיר אותו לביתו.

"הנהג עשה את עצמו כאילו לא שמע ולא ראה שום דבר... הוא עשה פניית פרסה והחל לנסוע לכיוון היציאה מהיער, אבל רגע לפני שיצאו, רבי אשר שב ומבקש ממנו: "תחזור לשם בבקשה. אני רוצה להתבודד עוד קצת ביער..."

"הנהג ביצע את המוטל עליו, וכשרבי אשר ירד מהרכב, שב ועקב אחריו בשקט... רבי אשר הגיע לאותו מקום בו עמד קודם לכן, הרים עיניו לשמים ואמר: "ריבונו של עולם, אני יודע שזה לא הוא, זה

אתה... ותודה רבה לך על כך".

"לאחר מכן שב על עקבותיו נכנס לאוטו ונסע הביתה..."

הקב"ה מאמין בנו

"יש פתגם שאומרים בשם צדיקים: האמונה מתחילה במקום שבו השכל נגמר", מוסיף הרב מטלון. "אם אתה מבין למה זה קרה ולמה זה היה צריך לקרות, אז זה שכל. זאת לא אמונה. מתי מגיע השלב שבו אנחנו חייבים להשתמש באמונה שלנו? כשהשכל נגמר, כשקורה לנו מקרה שאנחנו לא מסוגלים להבין אותו.

"הפסוק בתהילים אומר "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות". אומרים צדיקים, מי שב'בוקר', כשיש עליו חסד ה' והוא נמצא במצב מצוין וזכר להודות לקב"ה על החסדים העצומים שהוא עמנו, אדם כזה, כשהוא מגיע חלילה וחס ל'לילות', הוא זוכה ל'ואמונתך'. הוא מסוגל להחזיק מעמד בזכות האומנה, כי כבר בימים הטובים והשמחים הוא הרגיל את עצמו להכיר בכך שהכל מאתו יתברך, גם מה שטוב לנו ונעים לנו לקבל, וגם מה שקשה לנו למצוא את הטוב שבו ושנחנו מתקשים לקבל אותו.

"יש ווארט חזק מאוד ששמעתי בשם הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. הוא שואל למה בעצם כתוב בתהילים "ואמונתך"? מילא "חסדך", אנחנו מדברים על החסד של הקב"ה, אבל מה זה ואמונתך? הרי אנחנו מדברים על כך שאנו מאמינים בקב"ה, היינו צריכים לומר "ואמונתנו בלילות".

"אלא אומר הרב בידרמן דבר נורא: אנחנו מודים לקב"ה על כך שהוא מאמין בנו!!! כשקב"ה נותן לנו ניסיון הוא לא נותן אותנו כדי שניכשל חלילה. אלא מה? הוא מאמין בנו שאנחנו מסוגלים לנצח את היצר, שאנחנו מסוגלים לעמוד בניסיון. על זה אנחנו מודים לקב"ה, תודה לך שאתה מאמין בנו!!!

"זכיתי פעם לשמוע הרחבה על הווארט הזה מפיו של מורי ורבי הגאון האדיר רבי נתן קופשיץ שליט"א, רבה של הקרייה החרדית בבית שמש, ששמע את הווארט הזה מפי והוסיף לי שעל זה אנו אומרים גם בבוקר מיד כשמתעוררים מהשינה: "מודה אני... רבה

זכיתי להיות מקורב מאוד למרן הגרי"י קניבסקי זצוק"ל. ניגשתי אליו לאחר כיבוש העיר העתיקה, ושאלתי אם הוא מעוניין לנסוע לכותל. הוא השיב לי שהוא רוצה, אבל אינו יכול לנסוע, כי יש לו רק קפוטה אחת, ואם יעשה בה קריעה, לא יהיה לו מה ללבוש... אלו היו המושגים של גדול-הדור. קפוטה אחת בלבד

כשמרנן הסטייפלער ובנו רבי חיים זצוק"ל הגיעו לראשונה לכותל
ולקברי האבות עם הרב ירחמיאל בויאר שליט"א

"יָנַתְּתִי מִשְׁפָּנֵי פְתוּכְכֶם" (ויקרא כ"ו, י"א)

"כשמרנן הסטייפלר זצוק"ל ראה את הכותל, הוא פשוט רץ אליו, לא
הלך, אלא רץ", מספר הרה"ג רבי ירחמיאל בויאר שליט"א, שזכה
לקחת את מרנן בעל ה'קהילות יעקב' זצוק"ל ואת בנו, מרן הגר"ח
קניבסקי זצוק"ל, לביקור נדיד בכותל המערבי, שלושה ימים לאחר
שחרורו מידי הירדנים בשנת תשכ"ו.

את הביקור החשוב הזה הרב בויאר נוצר בלבד. מתרפק על הרגעים
ההם כשזכה להתלוות לגדול הדור לנסיעה כה בעלת משמעות,
נזכר בתפילות המיוחדות של מרנן הסטייפלר, ובהתרגשות שלו
למראה הכותל, שהתגלה לעיניהם במלוא הדרו, אחרי כל כך הרבה
שנים שהיה מעבר לגבול.

'איך אעשה קריעה...'

"הנסיעה הזאת היתה מיד לאחר השחרור של הכותל", משחזר הרב
בויאר, "זכיתי להיות מקורב מאוד למרנן הגרי"י קניבסקי זצוק"ל.
ניגשתי אליו לאחר כיבוש העיר העתיקה, ושאלתי אם הוא מעוניין
לנסוע לכותל. הוא השיב לי שהוא רוצה, אבל אינו יכול לנסוע, כי יש
לו רק קפוטה אחת, ואם יעשה בה קריעה, לא יהיה לו מה ללבוש...
אלו היו המושגים של גדול-הדור. קפוטה אחת בלבד.

ביקשתי את רשותו לבדוק את העניין עם הרבנית, ניגשתי אל
המטבח, סיפרתי לרבנית מרים ע"ה על הבעיה, ושאלתי מה לעשות.
היא ענתה לי: 'נכון שיש לו רק קפוטה אחת [ליום חול, ואחת
לשבת], אולם תלך לחיים (מרנן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל), לחיים יש
את הקפוטה הישנה של אביו, תאמר לו שיתן לך'. וכך היה. הלכתי
למרנן הגר"ח, הסברתי לו את הבעיה והוא נתן לי את הקפוטה הישנה
של הסטייפלר. הוא אמר לי, שבכוונתו גם כן להצטרף לנסיעה".

לדברי הרב בויאר, באותם ימים ראשונים שלאחר השחרור, אי
אפשר היה להגיע לכותל ללא אישור מיוחד: "השגתי רשיון כניסה
מהרב מנחם פרוש זצ"ל, במיוחד עבור הסטייפלר. הצלחתי לארגן
רכב ממישהו, ויצאנו לדרך. היתה זו נסיעה מאד מעניינת, מיוחדת
ביותר. זמן לא רב לאחר צאתנו אל הדרך, הוא אמר את תפילת

הדרך. זה היה ליד צריפין. לבקשתו עצרנו את האוטו בשוליים, הוא
יצא מן הרכב, נעמד ואמר את התפילה. כאמור, נסענו במסלול
הנסיעה הישן לירושלים כפי שהיה פעם.
דקות אחר כך נכנסנו אל העיר רמלה, אשר הכביש לירושלים חצה
אותה, ואמר את התפילה הנאמרת בכניסתו לעיר, והנה אנו כבר
ביציאה מרמלה, והוא אומר תפילה שאומרים ביציאה מן העיר. מי
שזוכר היה שם ביציאה בית קברות של גויים, ומיד אמר את התפילה
הנאמרת במקום שכזה, את הפסוק 'ובושה אמכם וחפרה יולדתכם
וכו'".

'אנחנו יותר קרובים...'

המסע לירושלים אל שריד בית מקדשנו, עבר דרך הר-הצופים, הרב
בויאר: "הגענו לכותל מכיוון הר-הצופים, כדי שניתן יהיה לראות את
ירושלים מלמעלה, ונוכל לערוך את הקריעה ללא שום פקפוק. מה
שאין כן אם היינו מגיעים הישר דרך 'שייך ג'ראח', היינו קודם לכן
נפגשים בחומות העיר העתיקה, ונקלעים לתוך הספק ההלכתי על
הקריעה, האם יש לקרוע כבר על ראיית חומות העיר.

אחרי שמרנן הסטייפלר עשה את הקריעה, ובנו הגר"ח קרע קריעה
באותה קפוטה, ואף אנחנו קרענו, ירדנו לכיוון הכותל. כפי שת'ארת, י
הוא פשוט רץ אליו. לא כאלו הנוהגים לעמוד מרחוק, הוא אץ לעבר

אינני יודע לומר אם זו אכן היתה הסיבה שהניעה אותנו לעשות כך, אולם זה מאד הגיוני מה שאמר. הרי קברותיהם של אבותינו נמצאים מתחת לאדמה. כלומר, שהעולים במדרגות מתרחקים מהם, ואנחנו שעמדנו מבחוץ היינו יותר קרובים. עד היום, כשאני מגיע למערת המכפלה, אני מתפלל רק שם, במקום שבו מרן ז"ע התפלל". (אמנם בידוע, שסיבה שלו היתה, היות ובנו מסגד בבנין שעל הקבר לכן העדיף לעצמו שלא להכנס).

מהי הנהגה

גם היום למעלה מ-45 שנה לאחר אותה נסיעה היסטורית, הרב בויאר אינו שוכח את החוויה המיוחדת, שנחקה בלבו ונצרבה בזיכרונו. כמה אנשים, נפלה בחלקם הזכות להסיע את גדול הדור לכותל המערבי, מיד לאחר שחרורו, ולספוג תוך כדי נסיעה מהנהגתו, מתורתו, מזיוו ומהדרו?

"לנסוע עם הסטייפלר במכונית, כשאתה הנהג, כשלאורך כל הדרך שומעים ברכות, תפילות או סיפורים, זה דבר מאד מאד מיוחד. חוויה נשגבה, מעניינת ומרגשת. כך גם התפילות בכותל, ולאחר מכן התפילות סמוך לקברה של רחל אמנו ע"ה וליד מערת המכפלה". הרב בויאר מציין, כי העוברים והשבים המעטים שהיו אז בכותל, כולם אנשים שהצליחו לקבל אישורים מיוחדים, לא הקדישו יותר מידי תשומת לב לרב החרדי שלא היה מוכר בעיניהם: "מי שזכה להכיר את הסטייפלר, ידע שהוא ברח מהכבוד כמו מאש. גם אז, הוא הלך בענווה, בהתבטלות מוחלטת, בלי פמליות, בלי רעש, בפשטות בלתי מצויה".

"מי שזיהה אותנו, הוא מי שהיה אז חבר מועצה בבני-ברק, מטעם המפד"ל. הוא צילם את התמונה הראשונה וביקש ממישהו שיצלם את התמונה השניה, כדי שגם הוא יוכל להופיע בה, לזכות בכבוד הגדול. מעבר לכך, ההתייחסות אלינו משלחת קטנה ובראשה גדול הדור, היתה שוות נפש.

אלו היו המושגים של הסטייפלר. הוא שנא את הכבוד, וכעס על מי שניסה לכבד אותו. אני זוכר פעם אחת, בהזדמנות נדירה, שליוונו אותו מבית הכנסת בשמחת תורה. הוא אמר לנו בטרוניה, 'מה, אני המשוגע של העיר, שכולם הולכים אחרי...?'"

(מתוך הספר 'הסטייפלר' מצוטט 'יתד נאמן' מוסף 'תמונות חייהם' פסח תשע"ה, עם הוספות מתוך שיחה עמו)

גם היום למעלה מ-45 שנה לאחר אותה נסיעה היסטורית, הרב בויאר אינו שוכח את החוויה המיוחדת, שנחקה בלבו ונצרבה בזיכרונו

הכותל ופשוט נפל והתרפק על אביו. אחרי התפילה, התחלנו לצעוד בחזרה לכיוון הרכב. הסטייפלר פנה אלי ושאל, האם אנחנו ממשיכים עכשיו לקבר-רחל, או שמא פנינו קודם למערת המכפלה - שני יעדים נוספים שהיו מתוכננים במסענו. תחילה נסענו לקבר רחל, כשהגענו למקום, הסטייפלר לא רצה להיכנס פנימה, לציון, בשל תערובת של גברים ונשים שהיתה שם, בטרם הצליחו לסדר את המקום שזה עתה נכבש. במקום זאת, הוא נעמד בצד, ליד הקיר, והתפלל". מקבר-רחל המשיכו לחברון: "הגענו למערת המכפלה, הסטייפלר סירב לעלות במדרגות. הוא אמר לכולם לעלות, ואמר שהוא עצמו נשאר למטה. אני נשארתי לצדו, והוא בתחילה אמר לי: 'לך מפה עלה למעלה כמו כולם'. פחדתי. לא רציתי להשאיר אותו לבדו, הרי זה מצב חדש, סביבה ערבית שזה עתה נכבשה אחרי שנים רבות. לקחתי מיד צעד לאחור, הבטתי בו, כשהוא ניגש לפינה הדרום-מזרחית של הבנין. שם נעמד והתפלל. כעת, משהתקרבותי מעט לכיוון שלו, הוא חיך אלי ואמר לי: 'אנחנו יותר קרובים...!'

האזינו לתוכנית 'הפוח בל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

הרופאים גם איתרו קריש דם גדול, שאם יחסום את הדם ללב או למוח ימיט אסון חלילה. הזעיקו פרופסור מומחה מארצות הברית, אבל הוא יגיע כעבור ארבעה ימים, והרופאים לא שיערו שיחזיק מעמד מעת לעת. חבל על המאמץ. אבל להפתעתם ותדהמתם שרד רבינו ארבעה ימים, והמנתח הגיע, וניתח. ומה התברר?

אלומות אור ממרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"אם בְּחַקְתִּי תִּלְכּוּ" (ויקרא כ"ו, ג')

בשנת תשס"ג בהיות רבינו בן תשעים ושלוש, הובהל לבית החולים במצב אנוש. נוצר נקב בעורק הראשי והדם זלג דרכו לא הפוגה. הרופאים גם איתרו קריש דם גדול, שאם יחסום את הדם ללב או למוח ימיט אסון חלילה. הזעיקו פרופסור מומחה מארצות הברית, אבל הוא לא יגיע אלא כעבור ארבעה ימים, והרופאים לא שיערו שיחזיק מעמד מעת לעת. חבל על המאמץ. אבל להפתעתם ותדהמתם שרד רבינו ארבעה ימים, והמנתח הגיע, וניתח. ומה התברר? שהקריש הדם המאיים נתקע בנקב וסתמו -

הקדוש ברוך הוא "ריפא מר במר" סתם את הנקב בקריש הדם - והרופאים העידו שבכל התייעוד הרפואי אין אח ורע לכך, שקריש דם ישאר צמוד לנקב יותר מכמה שעות!

רק רבינו לא הופתע: כח תפילת הרבים הוא, אמר. וכבר אמרו (יבמות סד ע"א) שנמשלה התפילה לעתר (ראשית כה, כא), הוא הקילשון המהפך את התבואה, כי התפילה מהפכת מידת הדין למידת רחמים!

איני רוצה לראותך אצלי!

אבי רבינו, הרב מהומלא זצ"ל, יסד את השיעור ב"תפארת בחורים", רבינו הסתגר ב"אהל שרה" ושקד על התורה. לאחר פטירת אביו התבקש הגאון רבי שלום אייזן זצ"ל למסור את השיעור. כעבור תקופה ניגש רבי יהודה שטרסברג ז"ל, מוותיקי השיעור, וביקש שרבינו יאות למלא מקום אביו במסירתו, ויהיה בכך משום "ממלא מקום אבותיו".

תמה רבינו: "רבי שלום אייזן שם, ואין לפגוע בו!" משלחצו, שלחם לשאול לחוות דעתו של הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

פנו אליו, ותמה: מה הבעיה? חסרים בתי כנסת שאפשר לומר בהם שיעור? הרב אלישיב יאמר ב"תפארת בחורים", ורבי שלום יעבור למקום אחר!

רבי שלום נאות, אבל היה חשש שהקבוצה תישאר עם רבינו ולא

יהיו לו שומעים.

פנה רבינו למציע, ואמר לו: "אתה נושא באחריות לכך, שרבי שלום לא יפגע! חצי שנה תשתתף בשיעור שלו, ותביא לשם חברים נוספים עד שהשיעור יתבסס. איני רוצה לראותך אצלי!" וכך היה, רבי יהודה הקים עבור רבי שלום את חבורת "יגדיל תורה" ובמשך חצי שנה הלך לשיעורו והביא עוד שומעים, וכעבור חצי שנה הצטרף לשיעורו של רבינו!

השיעור ב"תפארת בחורים" נוסד בשעתו עבור בעלי הבתים המקדישים עיתים לתורה. במשך הזמן הצטרפו לומדים מופלגים שבאו לשאוב ממעיינותיו הבלתי נדלים של רבינו. הגיעו לקטע גמרא ואחד מבעלי הבתים הבחין שלא מצוין עליו ציון של ה"עין משפט", המציין בכל קטע היכן הובא להלכה ברמב"ם ובשולחן ערוך. ותמה בקול: "מדוע אין הלכה זו מזכרת בפוסקים?" "מעניין", הסכים רבינו, "כדאי לבדוק האמנם מוזכרת בפוסקים!"

נהרו פני השואל.

לאחר השיעור ניגש תלמיד חכם מופלג והעיר: "אמת שגמרא זו אינה מובאת ברמב"ם ובשולחן ערוך, אבל היא מוזכרת בש"ך" "אכן כן", אישר רבינו, "בסימן פלוני סעיף קטן פלוני. אבל פוסק

פלוני חולק עליו במקום פלוני, ובספר פלוני סימן פלוני מצויין שההלכה כשיטה השנייה" - הכל גלוי וידוע לפניו, אבל נזהר כל כך בכבוד השואל והסכים עמו...

ניצל את העדרו, כדי לתקן את הדבר...

סיפר נכד רבינו שעמד לשמשו בזקנותו המופלגת, בתקופת אלמנותו, השכים קום יחד עמו בשתיים לפנות בוקר. היה זה בעיצומו של החורף הנורא, עזר לו ללבוש את הסוודר, וטעה בכפתורו, רכס שלא כסדר. לא הרגיש בכך, וגם רבינו התייחס בשויון נפש. קם והתיישב ללמוד בעומק העיון כדרכו. יצא הנכד למטבח, להכין את כוס הקפה. כשחזר, 'תפס' את רבינו שהתיר את הכפתורים ורכסם כסדרם. לא עשה זאת בפניו, כדי שלא יהיה שמץ פגיעה, אך ניצל את העדרו, כדי לתקן את הדבר...

אל תעיר ואל תאמר דבר

רב הממונה על עריכת חופות מטעם הרבנות עלה לביתו של רבינו, ושאל על כתובה שנכתב בה 'חשון' במקום 'מרחשון' כפי שהיה ראוי לכתוב (רמ"א אבן העזר קכו, ז וב"נחלת שבעה" סימן ד), האם זה מעכב.

ענהו: "הרי כתוב ב'פתי תשובה' שאינו מעכב דיעבד. אבל, יותר מזה - שמע היטב למה שאני אומר לך - הרי אתה הממונה על עריכת חופות. אם תבוא לחופה, ותראה שראש הישיבה שהוזמן לסידור קידושין מילא את הכתובה, וכתב 'חשון' במקום 'מרחשון' - ועדין לא נערכה החופה - אל תעיר ואל תאמר דבר. כי גם שלא לבייש ולהכלים נקרא 'דיעבד'!"

אלמן גלמוד תושב השכונה נהג לעלות לבית רבינו לסעודת השבת. מתוך שראה עצמו חזן, היה רבינו מבקשו להשמיע מנעימותיו, ואפילו ביקש לשמוע קטעי חזנות ארוכים וצורמים. והלה נענה ברצון, ובטוח שלא הוא הסמוך על שולחן אחרים, אלא מואיל בטובו לשמח ולשורר בקולו הערב... והנכדים שהסבו לשולחן ידעו כמה יקרה לרבינו כל דקה, מתפעלים היו מחדש בכל שבת על אורך הרוח שגילה כדי להנעים ליהודי ולהיטיב הרגשתו!

הגיע אברך לבית הכנסת, והזמינו לסנדקאות. השיב שקשה לו, ואינו מקבל סנדקאות. התאונן האברך בתמימות מכמירת לב: "אני אברך פשוט, והרב יכול לשמח אותי, מדוע לא יעשה זאת?! על אתר אמר רבינו: "טוב אני מוכן"

היתה תקופה בה קשה היה לרבינו להיות סנדק. העירו שה"חזון איש" נענה לכל סנדקאות והשיב: ה"חזון איש" יכול היה לחשוב בלימוד בכל מצב. לי זה מופריע.

הסנדקאות

הגיע אברך לבית הכנסת, והזמינו לסנדקאות. השיב שקשה לו, ואינו מקבל סנדקאות. התאונן האברך בתמימות מכמירת לב: "אני אברך פשוט, והרב יכול לשמח אותי, מדוע לא יעשה זאת?! על אתר אמר רבינו: "טוב אני מוכן". ממש: ונפשי כעפר לכל תהיה. שאל: "בשעה תשע, זה בסדר?" לפני שרבינו מתחיל לימודו ב"אהל שרה" - "לא", השיב האברך. "באחת בצהרים?" כשהוא מסיים לימודו ועולה לביתו - "לא, באחת עשרה וחצי באולם פלוני..." לו יהי כדבריו. הוא היודע במה ישמחו רבינו...

(קטעים מלוקטים מתוך הגדה של פסח ישא ברכה)

מבצע ענק לתקופה מוגבלת
כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!
לרכישה 02-560-9000

אחותי הרבנית ליבוביץ, היתה מתייעצת עם הגאון רבי בייניש פינקל זצ"ל. פעם כאשר התייעצה בעניין שידוך של בת אחת, מנתה את מידותיה הטובות שאומרים שהיא השתלמה בהן. כאשר סיימה למנות שאל: "און מוותר זיין קען זי?" - ולוותר היא יכולה ומסוגלת? - - אתם שומעים? שפתיים ישק!

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על השלום ששקול כנגד הכל

"ונתתי שלום בארץ" (ויקרא כ"ו, ו')

ברש"י מובא: "שמא תאמרו הרי מאכל והרי משתה, אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר אחר כל זאת 'ונתתי שלום בארץ', מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר: 'עושה שלום ובורא את הכל'". וב"אבן עזרא" מפרש: "ונתתי שלום בארץ - ביניכן". למדנו מכאן, כי אם אין שלום בינינו - אין כלום!
כיצד מגיעים לשלום בינינו?

על ידי התורה. כך מבואר במדרש בפרשת משפטים (שמות רבה ל, א) על הפסוק: "אתה כוננת מישרים". כי "מישרים" היא התורה, ובתורה יש ישרות, חיים טובים וישרים. ישרות העולם מושגת עליה. ואם מקיימים את מצוות התורה כראוי - יש שלום בין אנשים.

"כמה מן הקדושה מוסיף בעולם"

גם האמונה והביטחון בהש"ת מביאים שלום ושלחה. ידוע ליודעים הסיפור עם רבי שלמה כהן זצ"ל, עובדה שגם ה"חזון איש" זצ"ל התפעל ממונה, עד שחקקה בספרו "אמונה ובטחון" ברמיזה. לרבי שלמה כהן היה בית דפוס במעלה רחוב רבי טרפון בבני ברק. ביום מן הימים בא יהודי ופתח לידו בית דפוס. בימים ההם, עוד בחיי "החזון איש", כל בני ברק היתה כמו כפר, ושני דפוסים? זה פשוט לקחת את הלחם מהפה... [אינני זוכר את הסיפור עצמו, אבל הכרתי את בית הדפוס של רבי שלמה כהן, וגם את הדפוס הנוסף]. רבי שלמה למד את ההלכות, עד שבירר שאין לבעל הדפוס שלידי דין של 'רשע' היורד לאומנות חברו. ואז פשוט ניגש אליו לפתח בית הדפוס, ברכו לשלום ואמר: "שמע נא רבי יהודי, אתה הרי חדש בענף, הנך עלול ליפול, חלילה, זה לא פשוט בכלל, לכן, את הנייר כדאי לך לקנות דווקא במקום פלוני, כי במקום אחר תסתבך ואל תחשוב שאני אומר לך סתם כי הרבה רמאויות יש בתחום הנייר". וכך המשיך להדריך אותו גם בענין הדין, מכונות הדפוס וכו'. מעשה שהיה.

וזה לשון ה"חזון איש" אודות הבוטח הלא מזויף: לא יחד אם רעהו פותח חנות, ישתדל עוד לעזור לרעהו, לתקנו בעצה טובה, לעשות עבורו ולשקוד על תקנתו, וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם לראות

איש עושה חסד עם המתעתד להתחרות עמו, ומוסיף תהילה ליראיו יתברך, אשריו ואשרי דורו". אלו הם דבריו, שנכתבו, כאמור, בעקבות העבודה עם רבי שלמה כהן זצ"ל.

כבוד הויתור

אם מדברים על שלום ורעות בין יהודים אספר לכם. הזדמן לי לחלוף ליד חידר של ילדים, ואתם יודעים, ילדים כל שני וחמישי רבים, ואחר כך נעשים ילדים וחוזר חלילה - כדרכם של ילדים... חלפתי שם, והנה שלושה ילדים רבים עד לב השמים. נעמדתי על עמדי. אחר כך אמרתי להם: "רצוני לשאול משהו. מדוע כאשר יש ריב וסכסוך קשה מאד לוותר? אני רוצה לשמוע מכם את הסיבה מדוע קשה? מדוע באמת אכפת לך לוותר?" הם התביישו לומר. שתקו. אמרתי: "אתם לא חייבים לענות לי. אני אענה ואתם רק תאמרו לי האם אני צודק או לא: - כל אחד מצידו היה כבר מוכן לוותר, אבל זה לא יפה, כי מה יאמרו - הוא הגיבור ואני החלשלוש? זו בושה, נכון?" - שאלתי, הם ענו "נכון, זו התשובה". כי הריב אינו על דברים שחשוב להמשיך לריב עליהם, אבל זו בושה לוותר". המשכתי: "אשאל אתכם, מי היה החכם הגדול בעולם?" כולם השיבו: "שלמה המלך".

חלפתי שם, והנה שלושה ילדים רבים עד לב השמים. נעמדתי על עמדי. אחר כך אמרתי להם: "רצוני לשאול משהו. מדוע כאשר יש ריב וסכסוך קשה מאד לוותר? אני רוצה לשמוע מכם את הסיבה מדוע קשה?"

הדין, הכבוד והיחס. כל אחד כל כך אהב לשלוח לחברו: "צריכים לשאול את ראש הישיבה", והכונה לשני, והשני השיב: "אני ממש לא יודע, צריכים לשאול את הראש ישיבה" ושלח לראשון, בכזו הכנעה ואחוזה.

אבא משלם על ויתור

ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר משל חזק על ויתור. יהודי אמיד שלח את בנו למרחקים, ונתן לכל אחד די מחסורו. אחד הילדים לא התנהג כראוי והתגרה באחיו ולקח מחלקו. האח היה חכם וחשב לעצמו: "מדוע אריב איתו, הרי לאבי לא חסר כסף. אבא כבר ידע כי הוא לקח ממני, ובודאי ישלים לי את כל החסר. מה לי ולמריבות, העיקר שלאבא לא יהיה צער ובזיון". אבא שמע את הפרטים, שמח מאד, נישקו וחייב: "הצללת אותי מבזיונות שיאמרו ברחוב שני בני רבים זה עם זה. בעקבות כך אתן לך כפליים".

ולהפך, כאשר הילדים רבים ומתאבקים, אש מתקלחת והבזיונות גדולים, האב כאוב ובעקבות כך מעניש את שניהם - "שניכם לא תקבלו!"

כך הקב"ה שמח שאין את החילול ה' שילדיו רבים, והוא משלם. כביכול אומר לאדם: עכשיו שויתרת תקבל כפליים!

(מתוך 'חי ראובן')

"אז תדעו", אמרתי להם, "כי שלמה המלך אומר במשלי (כ, ג) בדיוק להפך: 'כבוד לאיש שבת מריב! זה כבוד!' לשון הפסוק כל כך תפשה את לבם, שהמבוגרים שבילדים שהבינו היטב, ביקשו לדעת היכן זה כתוב. אדם טועה לחשוב כי זו בושה לומר. אדרבה, זה הגיבור והמכובד האמיתי - 'כבוד לאיש שבת מריב'. אחותי הרבנית ליבוביץ, היתה מתייעצת עם הגאון רבי בייניש פינקל זצ"ל. פעם כאשר התיעצה בעניין שידוך של בת אחת, מנתה את מידותיה הטובות שאומרים שהיא השתלמה בהן. כאשר סיימה למנות שאל: "און מוותר זיין קען זי?" - ולוותר היא יכולה ומסוגלת? - - - אתם שומעים? שפתיים ישק!

מויתור לא מפסידים

מעשה היה ברבי ירוחם ממיר זצ"ל. מי לנו גדול מרבי ירוחם שהעמיד תלמידים אריות בתורה וגיבורי עולם ביראה, ולפני ששימש בקודש בישיבת מיר, הוא זצ"ל, שימש כמשגיח בישיבה אחרת. היה שם דין ודברים בין הצוות, והוא נכנס להתיעץ עם ה"חפץ חיים" זצ"ל, שהשיב לו: "לא ראיתי מימי נרדף שמוותר - והפסיד...". רבי ירוחם קיבל את עצתו של ה"חפץ חיים", עקר את רגליו מהישיבה וביום לא רחוק החל לשמש כמשגיח בישיבת מיר עד סוף ימיו, ומי לא יודע להיכן הגיע, עד שהגדולים ביותר במיר - מרתת גופם להזכיר את תורתו. אציין רק כדוגמא את הגאון הצדיק רבי יצחק חיים קרסניצקי זצ"ל, שכאשר לקחוהו לבית חולים באחרית ימיו, שאלוהו אלו ספרים ליטול עמם בשבילו? וענה: "צריכים סידור, וגם חומר ו... הספרים של המשגיח", ומדובר בגאון רבי יצחק חיים, שהיה תלמיד מובהק של מרן הגרי"ז, וכן היה חברותא של רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, והגאון הזה היה מזכיר את שמו של רבי ירוחם בדחילו ורחימו, וכך כל האריות האדירים דישיבת מיר. הנה לנו כיצד לא מפסידים מויתור!

אם הזכרנו את רבי יצחק חיים קרסניצקי זצ"ל, נציין מה ששייך לשלום.

למדתי בישיבה בירושלים שהוא שימש שם כראש ישיבה יחד עם רבי חיים אהרן טורצ'ין זצ"ל. השלום שהיה בין ראשי הישיבה, אין לתאר ולשער. מבהיל היה לראות את הידידות ביניהם - לא מעלמא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

לפני כמה עשרות שנים הוזקקתי לנסוע ללוס אנג'לס כדי לחזק ולעודד את בני הקהילה שם. להיפגש עם נדיבי עם המוכנים לתרום להמשך פיתוח מוסדות התשובה בארץ הקודש, להגדיל תורה ולהאדירה. הפצתי שהקהל הגדול המגיע בהמוניו לדרשה המרכזית יוכלו לראות את מרן זצ"ל בשידור חי, ובהזדמנות זו יחזקם בדברי עידוד וברכה

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על העמילות בתורה

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג')

השפע - בזכות התורה

כל הברכות והשפע היורד לעולם, הוא בזכות עמל התורה. בספר "משיבת נפש" (לרבי יוחנן לוריא זצ"ל) כתב שיש רמז לדבר: הפרשה הראשונה שבפרשתנו, המונה את כל הברכות, פותחת באות א': "אם בחקתי תלכו", ומסתיימת באות ת': "ואוליך אתכם קוממיות", לרמז שאם ילמדו ויקיימו את התורה מא' ועד ת', יזכו לכל הברכות המנויות בפרשה. אך חשוב להדגיש ולזכור, שלא די ללמוד תורה, אלא צריך לעמוד בה! להתאמץ להבין כל דבר על בוריו.

מתי להזמין את חברת התקשורת

לפני כמה עשרות שנים הוזקקתי לנסוע ללוס אנג'לס כדי לחזק ולעודד את בני הקהילה שם. להיפגש עם נדיבי עם המוכנים לתרום להמשך פיתוח מוסדות התשובה בארץ הקודש, להגדיל תורה ולהאדירה. הפצתי שהקהל הגדול המגיע בהמוניו לדרשה המרכזית יוכלו לראות את מרן זצ"ל בשידור חי, ובהזדמנות זו יחזקם בדברי עידוד וברכה. באותם ימים, כדי להוציא דבר כזה אל הפועל היה צורך בהכנת תשתית על ידי חברת התקשורת, הכוללת קדיחות, חיבור כבלים, התקנת מסכים, ועוד. כל זאת בשתי הנקודות - בביתו של מרן זצוק"ל ובמקום הכינוס בלוס אנג'לס.

לא ידעתי באיזה זמן להזמין את טכנאי חברת התקשורת לעבודה בביתו של מרן, משום שלא רציתי להפריעו מלימודו. התייעצתי עם בני משפחתו והם השיבו שמומלץ להזמין בשעה תשע בבוקר, כשמרן זצוק"ל מתחיל את לימודיו, דאז שום דבר לא מפריע לו!". כך היה! חברת התקשורת עשתה את כל העבודות הנדרשות, ומרן המשיך ללמוד כדרכו. לאותו כנס הגיעו למעלה מאלף איש. מרן עלה לשידור, התרגש מאד לראות את הקהל הרב שהגיע, ונשא דברי חיזוק חוצבי להבות.

עמל התורה הזה החל עוד בילדותו של מרן. פעם אחת, בהיותו ילד קטן, הוא ישב ולמד בבית הכנסת "שושנים לדוד". לפתע החל חלק מהבניין להתמוטט, וכבר לא היה שייך לצאת ממנו דרך המדרגות.

נכח במקום מרן רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, בעל ה"כף החיים", שסיפר שהוא בעצמו פחד מאוד, עד שהביאו סולם והורידוהו. ואז סיפר על הילד שעדיין יושב למעלה ויש צורך לחלץ גם אותו... כשעלו למעלה מצאו ילד שקוע בלימוד ולא מרגיש בכל מה שנעשה מסביב... וראה עוד באריכות ב'משכני' בראשית (ח"א עמוד רל"ב ואילך) על עמלו של מרן זצ"ל בתורה.

התורה - נשמת אפו

בהיות מרן זצ"ל בגיל תשעים ושתיים נפל וריסק עצם, והוצרך לעבר ניתוח מסובך וקשה לאיחוי השבר.

מספר בנו, הגאון רבי משה יוסף שליט"א, שזמן קצר אחר הניתוח, כשהתאושש מעט ועדיין לא היה יכול לקרוא בעצמו, ביקש שיביא ספר ויקרא לפניו.

לאחר מכן הביאוהו הביתה. הוא שכב במיטה, ובקושי היה יכול לזוז. אחרי הניתוח חייבים לישון. הוא ישן מעט, ומיד התעורר וביקש שיניחו את הספרים לידו, והתחיל ללמוד...

בני משפחתו לא הבינו איך יתכן הדבר, הלא זה עתה עבר ניתוח קשה ומתיש, כיצד הוא מסוגל ללמוד ולעיין?! אבל הלימוד היה כל חייו, ממנו שאב את חיותו!

אחר כך בא מישהו ואמר לו חלק מפסוק מסויים, והקדים: "ישעיהו הנביא אומר". מרן זצ"ל היה בשיא העירפול, ועם כל זאת עצר אותו ואמר: "זה פסוק ביחזקאל, לא בישעיהו".

בנו, הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א מספר, שפעם כשנסע עמו, לקח איתו מסכת כתובות. הוא הכין את הסוגיא לפני כן ורצה ללמוד בנסיעה עם אביו. ואביו, בלי ספר, עבר איתו על הגמרא, רש"י, תוספות, והוסיף לומר לו לעיין במהרש"א על התוספות שאומר כך וכך!

כך היה נראה לימודו בעת נסיעה. מוחו לא הפסיק כל הזמן לחשוב בלימוד. ולמה? כי הוא דבק בה' יתברך, ומלבד התורה הקדושה לא עניין אותו שום דבר.

מספר אחד החברים שלמדו איתו בבחרותו, שכשהיו עוברים בעיר העתיקה, כולם היו מסתכלים אילו בגדים חדשים הביאו לחנויות, חולצות, מכנסיים, חגורות וכדומה. אבל הרב היה תמיד שקוע בלימודו, ולא היה מסתכל לא ימינה ולא שמאלה, לא עניינו אותו כלל בגדים ושאר ענייני העולם הזה. לו יש עולם של תורה, ובתורתו יהגה יומם ולילה!

אנשים חושבים שלמרון זצ"ל היו כישרונות בלתי רגילים, זכרון פנומנלי... וטעות היא בידם. מרון זצ"ל אמר פעם שכשהיה נער צעיר לא היה זוכר את לימודו, והיה בוכה בכיות רבות לפני הקדוש ברוך הוא שיתן לו זיכרון. אכן חנן אותו ה', ופתאום נפתח לו הזיכרון, אבל יחד עם זאת לא היה מאבד רגע. כל רגע אצלו היה מחושב, מנוצל ללימוד התורה הקדושה!

שכר עמל התורה

התורה מבטיחה שפע של ברכות למי שעמל בתורה. גם את זה ראינו אצל מרון זצוק"ל:

פעם אחת הגיע ארצה יהודי אמריקאי ממשפחת אלבו. משפחה זו הייתה במקורה במצרים ולאחר מכן עלתה ארצה. הוא עבר להתגורר בארצות הברית, שם הוא משמש כיום כרב קהילה. אביו - שלמד במצרים - היה מתלמידי החשובים של מרון בהיותו אב"ד בקהיר.

הוא סיפר לי שלאחר שאביו עלה ארצה ממצרים, הוא נכנס לבית מרון ומצא אותו מודאג. מרון סיפר לו שהוא סיים לכתוב את אחד מחלקי ספרו "יביע אמור" (אחד מהחלקים הראשונים) אך כיון שעלות הוצאת ספר גבוהה מאד, ואין ברצונו ליטול הלוואות, אין באפשרותו להוציא את הספר לאור העולם, ולזכות את עם ישראל בתורתו.

הקב"ה עוזר לעמלי תורה: התלמיד שוחח עם אמו, והיא הסכימה לוותר על חלק בירושה שהגיע לה לצורך הוצאת הספר!

ה"אור החיים" הקדוש בביאורו האחד-עשר מבאר, שהתורה נקטה בלשון "תלכו", להורות שאת שכר התורה והמצוות לא נקבל בעולם הזה, אלא נלך עמו לעולם הבא.

התורה אינה מזכירה את שכר המצוות. כבר אמרו רבותינו (קידושין לט ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא". זאת לפי שאין שום דבר בעולם שיוכל להכיל ולהשתוות לערכה ולשכרה של מצוה אחת ממצוות התורה.

רק כאשר "תלכו" - תוכלו להבין

ה"חפץ חיים" זצ"ל היטיב לבאר זאת במשל נפלא:

יהודי קשה-יום, שלא הצליח בעסקיו, הגיע למצב שאפילו פת לחם לא היתה לו. מה עושה יהודי במצב כזה? זועק להשי"ת שיעזרהו למצוא טרף לביתו ולהשביע את רעבונו.

אכן, "שוועת עניים אתה תשמע. צעקת הדל תקשיב ותושיע". לפתע הבחין באבן נוצצת מונחת על הצפת הרחוב. הרימה והלך לתופר הבגדים, בתקווה שיסכים לקנות ממנו אבן זו, כדי לתפור אותה באחת החליפות. החייט התבונן באבן, ושאל בתדהמה: "כלום באת לצחוק עלי? האבן הזאת יקרה מאד, ולא תוכל למכור אותה אלא רק אצל צורפי הזהב, לא אצלי!".

היהודי ניגש לצורף הזהב והראה לו את האבן הנפלאה. המוכר התפעל ממנה מאוד ושאל: "היכן השגת את האבן הזו? זו אבן יקרה מאד המתאימה לאוצרות המלך!".

נסע היהודי לעיר הבירה ודפק בשערי ארמון המלוכה. לשאלת השומרים מה מבוקשו, אמר כי בידו אבן יקרה שהמלך ודאי יחפוץ בה. מיד הכניסוהו פנימה, לטרקלין המלך, שם הוציא מכיסו את האבן היקרה והציגה לפני המלך.

המלך התפעל מיופיה ומהדרה של האבן והחליט לקובעה בכתר מלכותו. הוא ביקש להעניק ליהודי שמצאה כסף וזהב לרוב מאוצרות המלוכה.

שר הכספים נכנס, יחד עם היהודי - שלא זכה מימיו לגעת בכסף וזהב - לבית האוצרות. כדי להמחיש לו את הזכייה הגדולה, בה זכה, החל לדבר על ליבו, ושאלו: "האם יודע אתה כמה עולה דינר כסף?".

"אלף פרוטות נחושת", ענה העני.

"וכמה עולה דינר זהב?" שאל השר.

"אף פעם לא היה לי דינר זהב, אך חושבני ששוויו מאה דינרי כסף", ענה העני.

השר הכניסו לבית הגנזים, פתח לו מגירה גדולה ואמר: "יש כאן אלף דינרי זהב, הם שלך!" היהודי כמעט והתעלף...

"גם במגירה השניה יש אלף דינרי זהב, וגם בשלישית, וכל זה שלך".

היהודי צנח על הארץ, פרץ בבכיות של אשר ושמחה, ונתן הודאה להשם יתברך על הממון הרב ששלח לו במציאת האבן הקטנה.

הנמשל: כל מצוה ממצוות התורה הקדושה, היא בבחינת אבן יקרה שהקדוש ברוך הוא מניחה בכתרו. לכן אין גבול לשכר שאדם יקבל בעבור האבן הקטנה הזאת, שהונחה בכתרו של המלך בזכותו. לא ניתן לשבר את אזנו של ילוד אשה, בשר ודם, בגודל השכר על הנחת תפילין, על עניית "יהא שמיה רבה" בכוונה, על מעשה צדקה וחסד, ומעל לכל: על לימוד תורה, "ותלמוד תורה כנגד כולם" (פאה א, א). בדומה לאותו יהודי עני שלא הצליח לקלוט את גודל השכר שקיבל על האבן הקטנה שמצא.

רק כאשר "תלכו" לעולם הבא, לאחר שאדם מזדכך ומשיל מעליו את מלבוש הגוף, ונותר רק עם הנשמה - הוא יוכל לקלוט את השכר העצום והנפלא עבור כל מצוה. או אז, יבין האדם אילו אבנים יקרות היה באפשרותו להשיג, ויתחרט על כך שלא השקיע והתאמץ יותר לקיים עוד מצוה ועוד מצוה.

(מתוך הספר 'משכני')

רבי זונדל שיישב מן הצד וראה כיצד מתיישב הוא במנוחה לאכול את כל הארוחה מנה אחר מנה במתינות, לעומת החיפזון המהיר שבתפילתו... עמד נדהם, ובחיוכו העדין הנסוך על חן פני קדשו, שאלו: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג?! [תפילה מהירה שכזו לעומת ארוחה ארוכה כזו...]. לכל הפחות תשווה ביניהן, שיהא זמן שתיהן שווה! המילים הספורות האלו שבקעו מלב טהור ויוקד, עשו רושם הזק בליבו של הבחור

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על עבודת התפילה

"אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעִשְׂתֶּם אֹתָם" (ויקרא כ"ג, ג')

פירש האור החיים הקדוש (פסוק זה נתיב ל"א), וזה לשון קדשו "על דרך אומרו (תהילים עב, ה) 'יראוך עם שמש', ואמרו ז"ל, כי כל הנבראים זמן עבודתם הוא בזמן שהשמש עולה בבוקר, זמן תפילת שחרית, ובזמן שהשמש יורדת וכו' (עיין ברכות כט:). והוא אומר אם בחקותי תלכו, על דרך אומרו (תהילים נה, טו) 'בבית אלקים נהלך ברגש'. ואמרו ואת מצוותי תשמרו, ירמוז לאומרם ז"ל (שם לב:): חסידים ראשונים היו שוהים שעה אחת וכו', ואחר תפילה שעה וכו', וכנגדן אמר ו"את מצוותי" וגו', וכו'. עד כאן לשון קדשו. לפנינו כמה עובדות בטיב עבודת התפילה

של אי"ש אלוקים קדוש, [כענין דילפינן בפ"ה דברכות (לא). כמה הלכתא גברתא מסדר 'תפילת חנה'].

אחד העניינים שסיפר היה על צורת תפילת שמונה עשרה של החזון איש. כל עמידתו בתפילתו היתה באופן נורא הוד כשחופפת עליו יראה עילאה, וכדין 'העומד לפני המלך', שחידש הגר"ח זצוק"ל (פ"ד מהל' תפילה ה"א) שהיא כוונה המעכבת בכל תפילת שמונה עשרה, בהיותה מעצם מעשה התפילה עיין שם. כך עמד זמן רב בריכוז עצום עד שסיים תפילתו. וטהור לב פסע לאחוריו, שלוש פסיעות כדין.

העיד המספר, שכמה פעמים בעת שסיים שמונה עשרה היה החזון איש צונח על כסאו, כשהוא קרוב כמעט לעילפון, מרוב התאמצות הכוונה וריכוז המחשבה בתפילתו העליונה. כידוע, דרכו בקודש בתורה ובעבודה היתה במסירות נפש עד עלפון כל החושים. היה צריך להושיבו מעט למנוחה, עד שתשוב נפשו אליו, ויוכלו לפתוח בחזרת הש"ץ.

כך עובדים את השם יתברך בסדר "עבודת התפילה" בכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים! בבחינת "כל עצמותי תאמרנה"! (תהילים לה, י). אין התפילה עבודה פשוטה כלל ועיקר, כאשר צריך להעמיד את

איש נאמן שזכה להסתופף בצילו הגדול של מרן החזון איש זצוק"ל, והיה מבאי ביתו, סיפר לי כמה וכמה עניינים שזכה ללמוד בשימושה של תורה, יותר מלימודה (עיין ברכות ז:).

בהיותו קרוב אל הקודש, זכה להימנות פעמים רבות בין אנשי ה'מנין' המיוחד שהתקיים בביתו של החזון איש.

כידוע, בכניסה לביתו של החזון איש היה פרודור גדול, כעין 'לובי' לפני הבית, אשר שימש כ'בית הכנסת' של החזון איש [ביתו הקדוש עומד עד היום כמו שהוא, במרכז רחוב חזון איש שבבני ברק יצ"ו. לאחר פטירתו הקימו שם תלמוד תורה תשב"ר גדול, המתנהל על טהרת הקודש, לעילוי נשמתו הטהורה באותם חדרים ששמשו את הצדיק המופלא לתורה ולתפילה, השתכנו הכיתות הנמוכות של ילדי ישראל טהורים ותמימים, ראשית תחילת לימודם בחומש ויקרא, ובקריאת אותיות הא' ב'. כענין מה שכתוב (תנחומא צו, יד): "יבואו טהורים ועסקו במעשה טהורים" - במקומם של טהורים].

בהיות איש שיחנו כמו 'בן בית' אצל החזון איש, השתתף בעצמו פעמים רבות באותו 'מנין' מיוחד, שזכה להתפלל במחיצתו של גדול הדור. והאריך בכמה הלכתא גברתא שניתן ללמוד מסדר תפילתו

העיד המספר, שכמה פעמים בעת שסיים שמונה עשרה היה החזון איש צונח על כסאו, כשהוא קרוב כמעט לעילפון, מרוב התאמצות הכוונה וריכוז המחשבה בתפילתו העליונה

בליבו של הבחור. הוא לא התכוון לכך שהצדיק יפגוש בו, הוא חשב לתומו לחמוק חרש פנימה אל הבית, 'לחטוף' מצות תפילין, לסעוד את ליבו ולהמשיך... הפגישה הפתאומית הזו, בראותו לפניו את הצדיק הקדוש במלוא הדרו ומילים הספורות שזכה לשמוע מפיו, חדרו אל תוככי לבו ונפשו.

בהתהלכו אחר כך לעסקיו וענייניו, יסרוהו כליותיו מאד. דברי הצדיק לא נתנו לו מנוח. הוא החל לשחזר לעצמו כיצד נראית אכילתו לעומת תפילתו... כמה זמן יושב הוא בנעימים ונהנה באכילה... כמה צודק הוא הצדיק, חישב הבחור עם נפשו, הוא ערך אפוא חשבון נוקב, וסיכם לעצמו כמה זמן לערך לוקחת אכילתו, ומאותו יום ואילך החל להאריך יותר בתפילתו, כמידת שיעור זמן אכילתו, כאשר פקד וציווה עליו הצדיק.

משנצרך להאריך יותר זמן בתפילתו, התיישב עצמו מידי יום במונחה אל השולחן. ובמקום חטיפת תפילה במלמול פה בעלמא, החל לפתוח סידור ולהתפלל מתוכו מילה במילה.

מתחילה היה לו קשה עם זה, הוא לא 'התחבר' עם תיבות התפילה, אבל הכריח עצמו בכוח לא לעזוב את הסידור לפני תום הזמן... אולם לאחר תקופה קצרה החל לחוש את טעם התפילה. מן השמים ריחמו עליו, בזכותו של צדיק שהצית בו את ניצוץ התפילה, והוא החל לחוש יותר ויותר מתיקות בנועם התפילה.

הוא לא שם לב כיצד לאט לאט מאריך יותר בתפילתו, כשהניח לעצמו להתרפק על סידור התפילה. רגשותיו גאו בהשתפך נפשו וליבו לפני ה'. לאחר תקופה באופן פלאי, התיישרו כל מבוכות נפשו ותסבוכותיו. הוא התרומם מעט מן הרפש שהיה שקוע בו בהבלי עולם הזה, והחל לגלות בעצמו טעם וחשק להתקרב אל בוראו. תפילתו נעשתה יותר ויותר בדבקות ובכוונה, וכתוצאה ממנה החל גם ללמוד בתורה מידי יום. סגור ליבו נפתח, להדביק נפשו ונשמתו באור תורה ותפילה, עד שנעשה לבעל תשובה גמור, ונתהפך לתלמיד חכם חשוב ירא ושלם!

כשפגשתי בו לאחרונה, הזכיר לי שוב טיב אותו המעשה, באמרו

עצמו לפני המלך מלכו של עולם בכבודו ובעצמו, ויש להתייגע בכל לב ונפש בכוונת התפילה.

בהזדמנות אחת אמר לי מורנו הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל, בשם מרן החזון אי"ש זצוק"ל, שיגיעת התפילה שלו היתה יותר מיגיעת התורה!

צא וראה עד היכן הדברים מגיעים, כי מי לנו גדול מיגיעת התורה של החזון איש!!! אף על פי כן, היתה יגיעת התפילה גדולה יותר!

דרכו בקודש של מורנו ורבינו הגדול, הרב הגאון רבי זונדל קרויזר זצוק"ל, בעל אור החמה, לבוא אל ביתי מידי יום ביומו בשעת צהרים, שם היינו לומדים יחדיו, איבדל לחיים, בחברותא. למעלה משלושים שנה רצופות התקיימה חברותא זו מידי יום, כשבמהלכן זכינו בעזה"ת לסיים כמה וכמה מסכתות ועניינים שונים.

באחת התקופות היה בחור שפרק מעצמו עול תורה ויראת שמים, רחמנא ליצלן, אלא שאוכל אין ברחוב... בהיותו קשור אלי, הצעתי לו לעלות אל ביתי לארוחת צהרים. הוא שמח על ההצעה, וכך התרגל מידי יום 'לקפוץ' בשעות הצהרים לארוחה חמה ומזינה.

לא דיברתי עם הבחור באותה עת כלום בענייני רוחניות, כאשר הורונו רז"ל ('יבמות סה:'): "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"... אלא שעם כל זאת מעצמו הרגיש מעט חוסר נעימות, להגיע כך מידי יום רק לארוחה, לאחר שבעט בכל הקדוש והיקר, לכן ביקש גם תפילין להנחה לדקות מספר... כך התרגלנו לביקור יום יומי של הבחור הנחמד, שאכל את ארוחתו, הניח תפילין, התפלל דקות מספר ויצא להמשיך בדרכו.

יום אחד הגיע הבחור בעת שהייתי יושב עם רבי זונדל בעסקה של תורה. הבחור נקש קלות בדלת, ומשזו נפתחה הופתע מעט ונרתע למראה צורת קדשו והדרת פניו המאירים של רבי זונדל, בעסק תורתו, הקדושה. הוא נסוג מעט לאחור, וברוב הססנות ובושה ביקש ממני את התפילין. קמתי תכף ממקומי, והגשתי לו את התפילין. נטל הבחור את התפילין, ויצא עמוהן אל החדר החיצוני, שם הניחן והתפלל את תפילתו כדרכו, כשבינתיים ממשיכים אנו בלימודנו יחדיו.

לא חלפו מספר דקות והבחור מופיע בשערי החדר, מגיש בחזרה את התפילין, וניגש תכף לסעוד את ליבו בארוחה הטעימה שהכינה עבורו הרבנית בלב חם ודואג על עתיד חייו.

רבי זונדל שישב מן הצד וראה בכל הנהגתו, כיצד מתיישב הוא במנוחה ובחפץ לאכול את כל הארוחה מנה אחר מנה במתינות, לעומת החיפזון המהיר שבתפילתו... עמד נדהם, ובחיוכו העדין הנסוך על חן פני קדשו, קרא לבחור, ושאלו בקוצר אמרים כדרכו בקודש: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג!?" [תפילה מהירה שכזו לעומת ארוחה ארוכה כזו...]. לכל הפחות תשווה ביניהן, שיהא זמן שתיהן שווה!

המילים הספורות האלו שבקעו מלב טהור ויוקד, עשו רושם חזק

ברכות (מז:): "אמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת, כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו כו' נותנין לו שכר כנגד כולם" עיין שם. והוא נפסק להלכתא בשולחן ערוך (או"ח סי' צ' סי"ד).

באותה קהילה ישנה 'ישיבה קטנה' מקומית. אף בני הישיבה ירדו להיכל בית הכנסת הגדול להשתתף באותה עצרת. בסיום הדרשה, קם המשגיח של אותה ישיבה, שהתלהב מאד מן הדברים, והכריז שלאור דברי ההתעוררות שנאמרו כאן בענין האיחור בתפילה, הרי הוא פותח עתה במבצע מיוחד בישיבה על ההגעה בזמן לתפילה. עשרת הבחורים הראשונים שיגיעו לתפילת שחרית, יקבלו כל אחד חמישים דולר!!!

שומע אני איש אחד שעמד בסמוך אלי, הפונה לבנו הילד, ואומר: "חבל שאין אנו בחורים בישיבה... כי אם היינו נמנים בין תלמידי הישיבה, היינו יכולים להרוויח ביחד מאה דולר טבין ותקילין מידי יום!"

לאחר סיום העצרת קראתי לאותו אבא הצידה, והערתי לו על דיבור ולבנו, שהגיע לאזני: "דע לך, שבדיבורים שכאלה הנך הורס את חינוך הילדים! כי מתוך כך הבין הילד שבשביל מאה דולר כדאי הוא הדבר להיות מעשרה ראשונים, ואילו בשביל לקיים הלכה מפורשת בשולחן ערוך, שמובטח שכרה בצידה, 'שנוטל שכר כנגד כולם', כפי ששמע עתה הילד בדרשה, אין צריך לבוא... ובכך הוא התחנך שמעט ממון חשוב יותר מפסק השולחן ערוך ח"ו".

יש להזהר מאד במה שמדברים עם הילדים. אם חפץ אתה להחדיר בבנך יראת שמים, יש להזהר שלא לזלזל בדברי השולחן ערוך, אלא בהפך, לחנכם להתירא מאד מכל פסק הלכה שבשולחן ערוך!

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

שהמוסר הנוקב שהוכיחו ר' זונדל: "געדאוונט אזוי שנעל, און געגעסין אזוי לאנג?!" החזירו לבסוף בתשובה גמורה. הוא הוסיף שאותן מילים אינן משות מזכרוננו לעולם. בכל פעם שהוא מנסה למהר בתפילה, נזכר הוא בתוכחתו של ר' זונדל על החיפזון בתפילה. מילים שהפכו אותו בסופו של דבר לבעל תשובה, בזכות כח התפילה!

אגב אורחא למדנו כאן טיב לקח מוסר נוסף, כמה כח יש במילים ספורות, הנאמרות באמת ובתום לב. יש בכוחן להפוך בן אדם לבעל תשובה גמור!

באחת הקהילות החשובות שבארץ הקודש, התקיימה עצרת חיזוק בענין התפילה, הצריכה תמיד לחיזוק (ברכות לב:). נתבקשת לשאת בה דברים בחיזוק ענין התפילה.

בין הדברים עוררתי אודות האיחור לתפילה, שיש בה זלזול בעבודת התפילה, והחפץ באמת בקרבת אלוקים שיש בתפילה, כמה דאת אמר (בראשית ל, ח) "נפתולי אלקים נפתלתי", ותרגם אונקלוס: "קביל ד' בעותי, באתחננתי בצלותי" [עיין פרוש רש"י שם], הרי הוא מחשיבה ומעריכה מאד, ואינו מגיע באיחור לתפילה.

על דרך שאומרים העולם, שאם האבא מגיע לבית הכנסת ב'ברוך שאמר' בנו בא ל'ויברך דוד', ואילו הנכד כבר מגיע ל'נשמת'...

רבים וטובים דורשים ומחפשים בימינו כל מיני סגולות לישועה, כפי שרואים פרסומים שונים: אמרתי פרק שירה נושעת, תרמתי למקום פלוני ונושעת, התפללתי ארבעים יום רצופים בכותל ונושעת, עוד כהנה וכהנה.

למה לא טובה הסגולה שהניחה הגמרא הקדושה לפנינו במסכת

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

יושבים בבית סביב השולחן, ופתאום עולה זכרונו של אחד השכנים שבדיוק קנה רכב חדש. אבא מתלהב: "ראיתם איזה מכונית הוא קנה???" פשפש חבל על הזמן, יש לו מאזדה 16 עם חלונות פלטיניום וצמיגי מגנזיום נפתחים... זה רכב רכב...". מה הילד קולט? מה הוא מביין?

שיחה מיוחדת מפיו של מגיד המישרים הנודע רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א, מסרים חינוכיים שזורים בהומור משובח המבוסס על אמת כואבת...

אי אפשר להתקדם לשום מקום:

כלל א': הגשה מכבדת

הכלל הראשון הוא לשווק את המוצר בצורה מפתה ועם רקע הולם. אם ניקח מנת עוף נתבל אותה מלמעלה בתבלינים שייתנו לה מראה טעים ומגרה, נשים אותה על צלחת יוקרתית עם כמה עלי פטרוזיליה ופיסות בטטה מגורדת ומטוגנת, על מצע של מחית תפוחי אדמה, נניח את הצלחת על שולחן יוקרתי המכוסה במפה משובבת עין, כשלצד הצלחת סכו"ם מדוגם המשדר מראה מלכותי, מוזיקה ערבה לאוזן ואורחי לבושי הדר מהלכים בין השולחנות לצד מלצרים ענובים שעל ידיהם כפפות לבנות, מנת העוף הזאת תימכר בעשרות דולרים.

לעומת זאת, קחו את אותה מנת עוף, ושימו אותה על צלחת חד פעמית על גבי שולחן צולע בבית תמחוי שממוקם במרתף של בית ישן ומאובק... ואנשים סבירים לא ירצו בכלל לגעת במנה הזאת. לא בגלל שהאיכות של העוף שונה, לא בגלל שהטעם שונה, אלא בגלל שהוא שווק בצורה גרועה.

את הכלל הזה אנחנו רואים מיזם היטב בפרסומות. חנות רהיטים מפרסמת תמונה של שולחן עם כיסאות, אבל זה לא מספיק, על ידם חייב לעמוד אדם שמראה פניו צוהל, והוא מתרגש עד

צוות 'לקראת שבת'

בשבוע שעבר הבאנו את חלקה הראשון של ההרצאה שמסר הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך באירוע של 'וקרבתנו', ארגון רב פעלים המחולל גדולות ונצורות בתחום החינוך בקהילות החרדיות בארה"ב.

הרב מלאך, איש חינוך משכמו ומעלה, שהתברך בכישרון דיבור יוצא דופן, הנו דרשן מוכר ומפורסם מאוד, בעיקר בקרב הקהילות החרדיות בארה"ב וכן בקרב דוברי האידיש כאן בארץ הקודש, שכן דרשותיו נמסרות באידיש ולעיתים הן גם מתובלות באנגלית, ולכן רוב הציבור החרדי בישראל פחות נחשף אליהן.

עם זאת, המסרים שהוא מעביר בדרשותיו הם נפלאים, והצורה בה הם מוגשים לציבור מאפשרת לכל אחד לקבל מהם תוספת כח וחיזוק בעניינים השונים של תורה ויראת שמים.

החלק שהבאנו בשבוע שעבר המחיש בצורה מרתקת והומוריסטית את עניין הייצוג, והעובדה שלכל אדם יש שתי מערכות חיים מקבילות, האחת בביתו שם הוא מתנהג באופן טבעי, והאחרת היא מחוץ לבית, שם הוא מתנהג באופן ייצוגי, כך שגם החינוך העיקרי צריך לבוא מתוך הבית, כדי שהמסרים החינוכיים יוטמעו בטבעם של הילדים ויהפכו לחלק מהם, ולא יתפסו רק כחלק מהצורך לייצג את עצמם בצורה מכובדת כלפי חוץ.

וכעת אנו עוברים לחלקה השני של ההרצאה, בה מסביר הרב מלאך, שתפקידם של ההורים הוא לשווק את ה'מוצר' ששמו 'יהדות', לילדיהם בצורה הטובה והמועילה ביותר.

כל מי שנמצא בתחום השיווק והמכירות, אומר הרב מלאך, יודע שבלי שיווק טוב אי אפשר למכור שום דבר, גם אם המוצר פשוט מצוין. במקרה שלנו, זאת התורה ואורח החיים היהודי. התורה היא הדבר הכי מתוק בעולם ואורח החיים היהודי הוא המפתח לאור האמיתי של כל יהודי באשר הוא, אבל אם ההורים לא ישווקו את זה בצורה מתאימה לילדים, הילדים לא יחפצו חלילה בתורה ובאורח החיים היהודי, כי הם לא יכירו במעלות העצומות הללו.

אבל איך משווקים בצורה נכונה? איך מפתים את הלקוח לקנות את המוצר הטוב והנפלא הזה? ובכן, יש הרבה מאוד כללים וטכניקות ודרכי שיווק ומכירה, אבל יש שלושה כללים בסיסיים שבלעדיהם

השמים מהרהיטים המיוחדים הללו. בכל הפרסומות תראו אנשים שמראה פניהם מחויך ומדושן עונג מהמוצר שהם משווקים על גבי הפרסומת.

כשמגיעות המכירות העונתיות העיתוננים מלאים בפרסומות עם "וואו" ... כל אלבום מוזיקלי חדש שיצא לאור, משווק כ'פריצת דרך בעולם הנגינה', כל פרויקט שיווק של דירות מוצג כ'הזדמנות שלא תחזור'. יש הרבה מאוד התייחסות להגשה בצורה מפתה.

אם אתם רוצים לשווק את התורה הקדושה לילדים שלכם בצורה חכמה, אם אתם רוצים לשווק להם את חיי התורה והמצוות באופן איכותי, תעשו בבית אווירה של 'וואו' על כל מצווה שמקיימים, על כל לימוד תורה, על כל ברכה שמברכים.

כלל ב': לגרום להם לרצות

מעשה באברך שהחליט לנסות את מזלו ולהתפרנס מעבודה כסוכן ביטוח. הוא החל לשווק לאנשים בסביבתו פוליסה של ביטוח חיים, ובהמשך החל לעבור ממקום למקום ולמכור פוליסות של ביטוח חיים, כשהוא פועל בכל דרך לשכנע את הלקוחות לקנות את הפוליסה.

באחת הפעמים, הוא היה צריך לטוס לצורך עסקיו, ואחרי שהמטוס המריא הוא החל להסתובב בין הנוסעים ולהציע להם לקנות ביטוח חיים.

ניגש ליהודי אחד והציע לו לקנות את ביטוח החיים. היהודי דחה אותו ואמר שאינו זקוק לביטוח חיים משום שאין לו תוכניות למות בגיל צעיר. ניסה סוכן הביטוח לשכנע אותו שוב ושוב, עד שלבסוף הניח לו לנפשו.

כעבור דקות אחדות, החל המטוס לפתע לרעוד, הנורה המורה לנוסעים לחגור את חגורות הביטוח נדלקה, וקולו של טייס נשמע במערכת הכריזה: "נוסעים נכבדים, נא חגרו את חגורות הביטוח, שימו לב איפה יציאת החירום הקרובה אליכם... אחת מכנפי המטוס עומדת להתנתק ממקומה ואנחנו נערכים לנחיתת חירום בלב האוקיינוס...".

פחד ורעדה אחזו בנוסעים, ואותו יהודי שמקודם הצהיר שאין לו תוכניות למות צעיר, מיהר לקרוא לסוכן הביטוח וביקש לחתום על הפוליסה, בחתימה אלקטרונית המועברת מיידית למשרדי החברה, כך שמשפחתו עוד תוכל ליהנות מכספי הביטוח אם חלילה יארע אסון.

כמה זה עולה? שאל בחטף את סוכן הביטוח רגע לפני שחתם והסוכן השיב לו: "בדרך כלל זה עולה 5,000 דולרים, אבל עבורך המחיר גבוה יותר, 6,000 דולרים". האיש התפלל, אבל לא רצה לבזבז זמן, הוא מיהר לחתום, ולאשר את העברה כספית של 6,000 דולרים.

כעבור דקות אחדות הודיע הטייס לנוסעים שהם יצאו מכלל סכנה: "חזרה לשגרה!", הוא הכריז, אין שום חשש, אנחנו נמשיך ונגיע בעזרת ה' ליעד בשלום...

קעת ניגש אותו יהודי לסוכן הביטוח ושאל אותו: "אמור לי ידידי,

למה המחיר של פוליסת הביטוח היה יקר יותר עבורי באלף דולרים נוספים???"

השיב לו סוכן הביטוח: "מה אתה חושב? הטייס עשה את כל ההצגה הזאת בחינם? נאלצתי לשלם לו אלף דולרים עבור השירות הזה...".

בבדיחה הזאת טמון אחד הסודות הגדולים של שיווק נכון. לגרום ללקוח לרצות לקנות! לשכנע אותו בצורה כזאת שהוא לא ירגיש ששכנעת אותו, הוא ירגיש שיותר ממה שאתה רוצה למכור לו - הוא רוצה לקנות ממך!!!

כך גם בתורה ומצוות. אנחנו צריכים לייצר אצל הילדים שלנו את הרצון לקבל, את הרצון לשמוע. שלא נצטרך להכריח אותם לשבת ליד שולחן השבת, אלא שהם עצמם ירצו לשבת ליד השולחן ולשיר זמירות. שהם עצמם יבקשו ויתחננו שנאפשר להם לבוא לבית הכנסת ולהתפלל.

כלל ג': "שיחתך חשובה לנו"

כל מי שהתקשר אי פעם לחברה מסחרית ונאלץ להמתין על הקו עד שקיבל מענה, שמע פעם אחר פעם את האמירה: "לקוח יקר, שיחתך חשובה לנו!"

למה? כי אחד מכללי הבסיס בשיווק הוא שהלקוח ירגיש שהוא חשוב למוכר, ולכן הוא ייתן אמון במוכר.

ילד שנמצא בבית והוא לא מרגיש שהוא חשוב להורים שלו, לא ייתן בהם אמון. הם יגידו לו שכדאי לו ללמוד ולהתפלל ולצחצח שיניים וכו', והוא יחשוב שהם דואגים רק לעצמם, או שהם סתם אומרים לו כי לא אכפת להם שהוא מתאמץ, בגלל שהוא לא חשוב להם.

אם הילד יודע בוודאות מוחלטת ובהרגשה ברורה שהוא חשוב להורים שלו, שאכפת להם ממנו, ושהם באמת באמת רוצים עבורו את הטוב ביותר, הוא יבין ויפנים שאם הם אומרים לו שהוא צריך להתאמץ יותר בלימודים, זה אומר שבאמת כדאי לו להתאמץ יותר, ולא רק כדאי להורים שלו שיהיה להם בן שגורף מחמאות רבות יותר.

רבותי, לכל אחד מאתנו יש השפעה עצומה על הילדים שלו. הקב"ה נותן לנו ילד שאנחנו יכולים לנווט אותו ולבנות את עולם הרגשות שלו כרצוננו. אם אנחנו נתרגש משבת, הוא יתרגש משבת! אם אנחנו נתרגש מהדלקת נרות חנוכה, הילדים שלנו יתרגשו גם הם. אם אנחנו נתייחס למצוות צדקה בכובד ראש ולא נפטור עני בפתח ב"אין לי", אלא נחפש אחרי מטבע כדי לתת לו, גם הילדים שלנו ילמדו להתנהג בהתאם.

שמעתי וארט חזר מאוד: במגילת אסתר כתוב "קיימו וקיבלו היהודים עליהם ועל זרעם", אומר רש"י "הדר קיבלו מאהבה".

מאיפה רש"י ידע שקיבלו מאהבה? מי אמר לרש"י? איפה זה רמוז בפסוק???

התשובה היא שזה כתוב במפורש: "עליהם ועל זרעם"! איך הם יכלו לדעת שזה יעבור לזרעם אחריהם? כי הם קיבלו מאהבה,

כמקבלים דבר באהבה ובהתרגשות, אין שום ספק ושום מקום לשאלה אם הילדים ימשיכו באותה הדרך...

לשווק מצווה כמו אבטיח

יש סיפור מיוחד במינו שמספר מגיד המישרים הנודע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן, ואיני זוכר על איזה גדול הוא מספר, אבל כך המעשה:

בירושלים היה יהודי ולו ילד שלא התקדם לשום מקום ברוחניות. הילד היה קר כמו קרח בכל מה שקשור ליהדות. לא מעניין אותו לא תורה ולא תפילה, לא שבת ולא ציצית. שום דבר. הוא עושה מה שמחייבים אותו לעשות כמי שכפאו שד.

חשב האבא לעצמו, נו נו... הילד הזה הוא כישלון. קורה... לפעמים העוגה לא מצליחה.

יום אחד הוא צועד ברחובה של עיר והילד לצדו, והנה הם רואים ערבי שעומד עם דוכן למכירת אבטיחים, ומכריז בקולי קולות: "אבטיח על הסכין... אדום אדום... אבטיח על הסכין, אדום מתוק. בלי גרעינים!!! אבטיח על הסכין".

המוכר מתלהב מהאבטיחים שלו, בניסיון להכניס את ההתלהבות גם בעוברים והשבים וחלקם אכן סרים לדוכן וקונים אבטיח לכבוד שבת.

שב אותו יהודי לביתו והנה הוא שומע את בנו מזמזם: "אבטיח על הסכין, בלי גרעינים, אדום אדום...".

ויחשוב האיש בלבו אך מקרה הוא, אבל הילד שב וחזר על הפזמון הזה שוב ושוב, באותו יום, למחרת כל השבוע וגם בשבוע שלאחריו...

חשב האבא לעצמו, רחמנא ליצלן, קיבלתי ילד עם נשמה פגומה. אולי הוא גלגול של ערבי מוכר אבטיחים...

בא לפני אחד מגדולי הדור ותינה בפניו את צערו הנורא על הילד הפגום שנולד לו...

השיב לו אותו גדול, אם היית מלמד את הבן שלך לקיים מצוות באותה התלהבות שהערבי מוכר את האבטיחים שלו, הוא היה מתלהב מתורה ומצוות. הילד יושב על ידך בתפילה ורואה אותך מתפלל בעיניים כבויות ושפתיים חצי עצלות, ואתה רוצה שהוא עוד ירצה לחקות אותך ולהתנהג כמוך? זה לא נראה נחמד בכלל להיות כמוך.

אתה רוצה שהבן שלך יתפלל? תייצג את התפילה בפניו בצורה נכונה. תראה לו שהיא מרגשת, שהיא מלאת טעם, תראה לו שאתה רץ להתפלל כי כף לך לדבר עם הקב"ה, ולא גונח ונאנח

שב אותו יהודי לביתו והנה הוא שומע את בנו מזמזם: "אבטיח על הסכין, בלי גרעינים, אדום אדום...". ויחשוב האיש בלבו אך מקרה הוא, אבל הילד שב וחזר על הפזמון הזה שוב ושוב, באותו יום, למחרת כל השבוע וגם בשבוע שלאחריו...

שאו ואבוי חייבים ללכת להתפלל כי עוד מועט כבר חולף הזמן... תחשוב על זה: יושבים בבית סביב השולחן, ופתאום עולה זכרוננו של אחד השכנים שבדיוק קנה רכב חדש. אבא מתלהב: "ראיתם איזה מכוננית הוא קנה??? פששש חבל על הזמן, יש לו מאזדה 16 עם חלונות פלטיניים וצמיגי מגנזיום נפתחים... זה רכב רכב...". מה הילד קולט? מה הוא מבין? שמכוננית יוקרתית זה הדבר הכי חשוב בחיים. הוא אף פעם לא שמע את אבא שלו מדבר ככה על השכן השני שבלי עין הרע יודע חצי ש"ס בעל פה... לא רואים את האבא נמס מקנאה אל מול השכן השלישי שיודע מה זו תפילה ואפשר לראות שהוא מתלהב ומתלקח בכל שמונה עשרה שהוא מתפלל.

איך אתה מצפה מהילד שלך שיגדל עם ערכים רוחניים ותורניים, כשאתה עצמך מלמד אותו ומסביר לו בצורה מוחשית, שמכוננית זה דבר חשוב פי מיליון מסיום מסכת או אפילו מסיום הש"ס כולו. אתה מראה לו בעצמך שכשהוא מטפס על הספה הוא מסתכן בסכנה גדולה הרבה יותר מהסכנה שיש בחילול שבת למשל...

בשבוע הבא נעסוק עוד בעו"ה בעניין השיווק הנכון, וגם בצידה לדרך הטובה ביותר לילדים שלנו בזמן הזה, כשבחוץ מחכה להם עולם מלא ניסיונות ואתגרים רוחניים.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מגיד המישרים הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל, היה רגיל לספר כי שמע מדודו הקנאי המפורסם, הרב הצדיק רבי עמרם בלויא זצ"ל, שאמר כך: "נגד רבי צבי פסח פראנק איני מסוגל לדבר ולהילחם, מפני שני מקרים שראיתי אצלו בצעירותו"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אם בחוקתי תלכו" (ויקרא כ"ג, ג)

היכן אתם נמצאים היום?", והאברך השיב: "אני נמצא ברוך השם בכלל ועוסק כעת בסוגיא פלונית...". "הא!" הגיב רבי שמואל בסיפוק ובשמחה, והוסיף לומר בהבהרה ליטאית מובהקת כדרכו: "אם כדבריכם שאתם לומדים בכלל וממשיכים הלאה לעשות 'שטייגען' הרי שאתם בבחינת ה'לך! [הולך!]". התלמיד העמיד פנים משתוממות כלא מביין את פשר הדברים, ורבי שמואל התקרב אליו והסביר לו בנעימות כממתיק סוד:

התורה אומרת: "אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם", מפרש רש"י מ'תורת כהנים': "אם בחוקתי תלכו - יכול זה קיום המצות? כשהוא אומר 'ואת מצוותי תשמרו', הרי קיום המצות אמור. הא מה אני מקיים 'אם בחוקתי תלכו'? שתהיו עמלים בתורה". וכולם תמהים; היכן רמוז כאן על עמל התורה? נכון שהמילה 'בחוקתי' מורה כי הכוונה על לימוד התורה, אבל היכן נרמז עמל התורה?

הפשט הוא, אמר רבי שמואל, ודאי אדם העוסק במצוות כל ימיו יהיה לו מקום חשוב בגן עדן, הלוא הוא צובר לעצמו זכויות בלי סוף, ושכר כל מצוה ומצוה שעושה לא ישווה שום שכר בעולם לשכרה. אבל עדיין לא שייך להגדירו בבחינת 'הולך', כי לא ניתן לומר שהשתנה דבר באדם עצמו וכי נהפך למשהו אחר. מה שאין כן העמל בתורה הולך מחיל אל חיל כל העת, כל יגיעה בתורה מעלה, מרוממת ומשנה אותו לחלוטין, והופכת אותו למציאות אחרת, עד שמפעם לפעם ניתן לחוש כי פנים חדשות ממש באו לכאן. כי

לפני עשרות שנים כשלמדתי בישיבת פוניבז' בבני-ברק, זכיתי להתחמם כנגד אורו של ראש הישיבה, מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ובתוך אלפי התלמידים להתענג מזיוו, משפעת סגולתו ויקרת חכמתו.

אמרתי לא אחת, כי רבי שמואל היה יחיד בדורו ביכולותיו המופלאות להטעים את נועם צוף מתיקות התורה הקדושה על תלמידיו; החן המיוחד שהוצק בשפתותיו, גינוני האצילות שהיו טבועים בהליכותיו, חדות המחשבה וכח הבהירות העצומה שניחן בו, בין שאר מעלותיו הגדולות, גרמו לתלמידים לאהוב אותו אהבת אמת, אהבת עולם, וכך גם השפעתו עליהם היתה ללא שיעור.

כל מי שדרך אי פעם על מפתן היכל ישיבת פוניבז', בחיי חיותו של רבי שמואל, ודאי נוכח במראה המופלא שחזר על עצמו מידי יום ויום: איך שרבי שמואל עולה במתינות אופיינית את גבעת הישיבה, מטפס במהירות את גרמי המדרגות עד ההיכל כשכולו שקוע במחשבות, ועוד קודם שהספיק לתפוס נשימה מעמל הדרך, או להוריד את המגבעת מעל ראשו, כבר כתרו אותו עשרות תלמידים כגורן עגולה כשחבילי קושיות בידיהם, וביקשו להחכים מפיו; בקושיא קשה כברזל, בתשובה הגונה, בסברא מוצלחת, בפירכה עזה... המראה כלשעצמו היה מעמד נורא הוד של כבוד התורה וחכמיה, שעורר קנאת סופרים וחדוות התורה ומתיקותה. רבי שמואל הרגיש אושר עילאי להאציל מהודו על תלמידיו, ואילו התלמידים חשו במחיצתו 'גאוות יחידה'. ההרמוניה המושלמת הזאת הביאה לקשר אמיתי, יוצא דופן בכל קנה מידה, במושגי רב ותלמיד.

את כל זה אני אומר כהקדמה, לדבר מה שברצוני לספר:

באחד הימים כאשר הגיע רבי שמואל לישיבה, התייצבנו בפתח כדי להקביל את פניו, רצינו לשוחח עימו על הסוגיא הנלמדת. לפתע חלף במקום בוגר הישיבה, אברך תלמיד חכם וכן עליה, אשר בשנים עברו היו לו קשרים טובים עם רבי שמואל, וכיום נמנה על חשובי מרביצי התורה. רבי שמואל קלט אותו בזווית העין וקיבל אותו בפנים קורנות מאושר: "שלום עליכם! מה שלומכם? מה מעשיכם?

העמילות בתורה מוציאה את כוחותיו של האדם אל הפועל, וכך הוא הולך ומתקדם הלאה.

"זאת היתה כוונתי", הטעים רבי שמואל לתלמידו, "כשאמרתי לך שאתה בבחינת 'הולך'. אברך כמוך שבחר לנטוש מנעמי תבל, וזוכה לשבת וללמוד וכולל בשקידה, הרי אתה בבחינת 'הולך'! אתה מתקדם ומתעלה כל העת!" משיחת חולין זו של תלמיד חכם, זכינו כאן להסבר נפלא בעומק דברי רש"י, מה הכריחו לפרש: "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה". כי בהכרח רק על ידי העמלות בתורה, זוכים להיות בבחינת 'תלכו', להתעלות מעלה אחר מעלה!

כעין זה שמעתי, כי מֶרְן הַגָּאון רַבִּי צְבִי פֶּסַח פְּרָאנֶק זצ"ל, רַבֵּה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, היה רגיל להתבטא על חֶתֶן גִּיסוֹ, מֶרְן עֵמוּד הַהוֹרָאָה הַגָּאון רַבִּי יוֹסֵף שְׁלוֹם אֶלְיָשִׁיב זצ"ל משפט מפליא: "רבי יוסף שלום בא לבקרני פְּעַמִּים בְּשָׁנָה; בְּפֶסַח וּבְסוּכּוֹת, ובכל פעם אני נוכח כי אין זה אותו רבי יוסף שלום שהכרתי, ניכר כי מחג לחג הוא מתקדם בְּגִדְלוֹת וּבְרִמּוֹמוֹת, עד שהוא נהפך לצורה אחרת ממש!...". בעמלו הגדול בתורה ויגיעתו העצומה, זכה הרב אלישיב להיות כל ימיו בבחינת 'תלכו', להתקדם ולהתרומם לאין שיעור, ובזכות כך נעשה ברבות הימים רב רבנן ותל תלפיות אשר כל בית ישראל נשען עליו. אציין במאמר המוסגר, כי ה'אור החיים' הקדוש מפרש ארבעים ושתיים פירושים על התיבות 'אם בחוקותי תלכו', פירושים עמוקים מאוד. אל לנו לטעות ולחשוב כי יש כאן סתם אריכות דברים בעלמא, אלא ודאי ראה ה'אור החיים' הכרח להאריך בזה ולפשט הדברים, כי עומק גדול טמון כאן.

אבי מורי זצ"ל סיפר לי, כי שאל פעם את ידידו בכולל 'חזון איש', מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שאלה בסברא, על יסודם של התוספות במקום פלוני, ורבי חיים קיבל הדברים והגיב: "בשאלתכם יישבתם לי תמיהה שתמיד תמהתי, מדוע נזקקו התוספות להביא כל כך הרבה ראיות ליסוד דבריהם? כעת מובן, כי באמת הסברא כאן מחודשת..."

אבא אמר לי אז על דרך זה: "אם ה'אור החיים' הקדוש, ראה לנכון להביא כל כך הרבה פירושים לתיבות 'אם בחוקותי תלכו', כנראה שהדברים באמת מחודשים ועמוקים".

כאשר מרחיבים אנו בענין עמלה של תורה, וגודל נחיצותה וחיובה, נדמה כי לפעמים הזירונו עצמו עלול להביא אחרים, בפרט אלו הנמצאים בתחילת דרכם, לידי רפיון ידיים ויאוש, המשימה נראית להם קשה כבדול, ומהרהרים לעצמם: אם התורה דורשת ממני כל העת רק לעמול ולהתאמץ, ובלא זה אין נחשב הדבר ללימוד התורה, למה לי כל זאת? מהיכן יהיו לי כוחות לכך? מדוע שאתאמץ ואתייגע מעבר לכוחותיי במקום להעביר את חיי בשלוה ונחת? אך טעות חמורה היא בידם; כי כל הקושי והמאמץ כאמור הינו רק בתחילת

הדרך, 'כל ההתחלות קשות', אך בסופו של דבר העמלות והיגיעה עצמם נעשים נעימים ומתוקים, ומעניקים ללומד תחושה נפלאה. כי לאחר שקיבל האדם על עצמו עול תורה ומתאמץ ומתייגע בה הוא זוכה משמים לאור גדול ולהשגות עצומות, ולאט לאט התורה מתחילה להזריח את אורה ונעימותה בליבו, ומאז מתחיל לחוש טעם ענוג גם מעצם העמל והיגיעה.

בחג סוכות האחרון לחייו של הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, רבה של ירושלים, התאספו בסוכתו חבר תלמידי חכמים, ושיחתם נסבה אודות אופן צמיחתו של רבי צבי פסח כאחד מגדולי התורה ועמודי ההוראה שבדור, למרות המצוקות הרבות שעברו עליו בחייו; עוני, דחקות, מלחמות וסערות.

רבי צבי פסח היה נרגש מאוד בתארו באוזני הנוכחים את קשייו הנוראים, הוא הרחיב בגודל התאמצותו להתעלם מקשייו הרבים ולהשקיע את שארית כוחותיו בתורה, ועיניו זלגו דמעות רותחות. אך כשהיה נדמה לו לרגע שציבור היושבים מזדעזע ומגלה כלפיו רגשות רחמים וחמלה, הזדעק מנהמת ליבו: "העמלות בתורה היא היא כל חיות האדם! שתהיו עמלים בתורה!..."

בכוונתו היתה לומר, אמנם היו לי קשיים, היו לי נסיונות, אבל בסופו של דבר: זה חיות האדם! זה מה שהעניק לי חיות! 'כי בם חייתני!' דוקא הקושי והעמל הם שהביאו אותי לידי חיות, לחיות בעולם הזה את חיי העולם הבא!

מגיד המישרים הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל, היה רגיל לספר כי שמע מדודו הקנאי המפורסם, הרב הצדיק רבי עמרם בלויא זצ"ל, שאמר כך: "נגד רבי צבי פסח פראנק איני מסוגל לדבר ולהילחם, מפני שני מקרים שראיתי אצלו בצעירותו".

המקרה הראשון, ראה פעם את רבי צבי פסח מוכר את שמיכת הפוך שלו, בה היה רגיל להתחמם בצינה החורפית הירושלמית, בשעות השינה המועטות שלו, כדי לרכוש בדמיה נרות חלב, שיוכל לעמול בתורה בלילות לאורן. המקרה השני, נוכח כיצד לילה אחד לא היו לו מספיק נרות, הוא יצא מהבית החוצה, ולאורה הקלוש של הלבנה עמד על רגליו והתאמץ והתייגע ללמוד.

רבי עמרם הטעים ואמר: "הרי מושגים כאלה של עמל התורה הם בלתי נתפסים בשכל אנושי... איננו מכירים מושגים כאלו... לכן על אף שייכותו לרבנות הראשית, אשר לדעתי נוגדת את הדרך המסורה, אני לא יכול בשום פנים ואופן להטיף לו מוסר או ללחום בו, כי מי שעמל בתורה בצורה כה נוראה בהכרח אמור להיות בעל דרגה נשגבה!".

אלו הן דוגמאות קלות מעמל התורה הנורא של רבי צבי פסח, והנה הוא עצמו הגדיר זאת כעיקר חיות האדם. כי כך היא דרכה של תורה, העמל והיגיעה עצמם מביאים לאדם בהמשך נעימות וחיות רוחנית כאן בעולם הזה. אמנם בתחילה אין זה מורגש, אך ברבות הימים ההתאמצות עצמה נעשית נעימה ומתוקה.

"למותר לציין", המשיך עוזר הגביר ואמר, "כי הדבר ריגש אותו מאוד, והלה קיבל מתת יד נדיבה במיוחד. אלא שלאחר שיצא, התבקשתי לברר האם נכון הדבר, או שהלה בדה את הדברים מלבנו, כדי למצוא חן בעיני הגביר. החלטתי לאתר ספר טלפונים של השכונה שלכם, ולהתקשר למספר הראשון שיצוץ לנגד עיניי. כמו כן, הורה לי הגביר, כי אם התשובה חיובית - יקבל המשיב סכום כסף לא מבוטל לכל צורך שירצה..."

כיצד נעימה שבתית הביאה בצליליה סכום נכבד?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"אם בחקתי תלכו" (ויקרא כ"ו, ג')

כל אדם באשר הוא, זקוק להצלחה וברכה ברוחניות ובגשמיות. כולנו שואפים להתקדם בתחומים החשובים לנו, אם בהצלחה רוחנית ואם בשיפור תנאים גשמיים. אחד הדברים שאנו זקוקים להם הוא בהחלט גם פרנסה טובה ובשפע, פרנסה המאפשרת שלווה חיים, רוגע אישי והענקת תנאים טובים לבני המשפחה ולגידולם בכבוד.

ניתן - ולפעמים גם צריך - לעשות השתדלות שתוביל לרווחה בפרנסה, אך לעתים נפתח צוהר שמימי שמגלה את הנוסחה הבטוחה, המבטיחה באמת. מה באמת השיטה לחיי רוגע וברכה? כיצד ניתן באמת להעביר הילוך לחיי שפע ורווחה? איך ניתן להבטיח הצלחה אמיתית בפרנסה, שתאפשר חיי רוגע ברוחב לב?

מסתבר, שהתורה מגלה לנו בפרשה זו את הסוד, חושפת את הדרך המבטיחה פרנסה ברווח ועושר כלכלי. בפסוקים ארוכים ומבוארים, מרחיבה התורה בחופן הבטחות נרחב, המתחיל בשפע פרנסה עצום. לכל ההבטחות והברכות הללו קודם תנאי קטן: 'אם בחוקותי תלכו' - וכפי שרש"י מפרש 'שתהיו עמלים בתורה'.

אך לא די בעמל בתורה מדי פעם, מסתתרת כאן עוד פנינה שכדאי לדעת אותה, כדי להבטיח את בוא שפע הברכה אל בתינו: 'חוק' - מגלה הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממודז'יץ זי"ע, הוא משהו קבוע, שלא זו בשום נסיבות. כמו הביטוי השגור 'חוק טבע', שמשמעות המילה 'חוק' היא שהוא עובדה מוגמרת, בלתי ניתנת לערעור או לתזוזה מכל סיבה שהיא!

כדי שעמל התורה באמת יפתח לנו את השערים ויביא לנו את הברכה והשפע, ההצלחה הנכספת בפרנסה והעושר המובטח - עליו להיות כמו חוק קבוע, שעת לימוד קבועה. העקביות בשעת הלימוד, ההקפדה על עמידה יומיומית בסדר הלימוד או בשיעור הקבוע - היא תנאי קריטי כדי שהבטחות התורה תתגשמה במלואן, כדי שבאמת נזכה בכל הברכות המובטחות.

עמל התורה הוא חשוב מאין כמוהו, אבל אם נבקש שהוא יפעל

עבורנו לפתוח לנו את שערי השפע, אם נרצה ששערי העושר והברכה יפתחו לכבודנו - על עמל התורה הזה להיות קבוע, משהו שלא אז אף פעם. גם אם תגיע הצעה עסקית קוסמת, גם אם משהו יטריד אותנו מאוד, גם בימים לחוצים בזמן - שעת הלימוד שלנו היא כמו 'חוק' שאינו זו, בין שעה פלונית לשעה אלמונית - אין טלפונים, אין עיסוקים, אין פגישות. היקום עוצר מלכת, עכשיו אני לומד!

לפעמים זה לא קל. ברור שהדרך הרצויה היא לקבוע את שעת הלימוד לכתחילה בשעה נוחה וטובה, איש מאיתנו אינו חובב אתגרים מורכבים. אבל ברגע בו קבענו שעת לימוד, חברותא יומית, שיעור קבוע - הרי אלו קבועים וחוקים בסלע, אין אפשרות להזיזם בשום מחיר, הם 'חוק' עובדתי, מציאות קיימת שאינה ברת חלוף בשום תנאי!

הבה נאמץ את הגישה הזו, נקבל על עצמנו ששעות הלימוד שלנו יהיו קבועות, עמידות, יציבות, חזקות, בלתי ניתנות לשינוי. גם בעת נסיון או אתגר, נהיה מוכנים ומזומנים להשליך מאחור את כל העולם בשעת הלימוד שלנו, כי עכשיו אנו בשעה שה'חוק' היומי שלנו קובע שעכשיו אנו לומדים. ואם נזכה לקבע את שעת הלימוד שלנו

ולהעמידה יציבה ואיתנה ללא אפשרות להזזה - אזי נזכה לברכת שמים והצלחה מובטחת, למעלה מן המשוער!

קביעות שחוללה מהפך כפול!

הסיפור הבא כולל מימד מרגש במיוחד, כי יש בו מהפך פלאי מרומם בשתי נשמות, בעקבות קריאת גיליון זה לפני כמה שנים, כפי שמספר לנו גיבור הסיפור, הרב א. מוויליאמסבורג שבארצות הברית. ומעשה שהיה כך היה:

בפרוש חג הפסח תשע"ח, נקרא הרב א. לשיחה דחופה עם המנהל הרוחני ב'תלמוד תורה' בו לומד בנו בן ה-12. אך נכנס האב בשערי חדרו של המנהל, שלף הלה קלסר עב כרס, שבראשו ניילונית עליה מתנוסס שם בנו יקירו. האב התיישב לשיחה עם המנהל, שהחל לעבור אתו על התיק האישי של בנו.

היעדרויות תכופות, בעיות משמעת, ציונים עלובים, מבחנים שלא נערכו, איחורים עד חצי היום - כל אלו ועוד הופיעו בתיק האישי, בכמות שוברת לב. אמת, כי האב ידע זה מכבר שמצבו הלימודי של בנו אינו מן המשופרים, אך עתה - לנוכח התיעוד המדויק ומצבור החומר שלפניו - לבו פשוט התרסק. 'אינני יודע מה לומר לך', אמר המנהל בצער, 'אבל הבן שלך - משהו לא טוב עובר עליו. אני מרחם עליו ומשאירו כאן, אבל אינני יודע אם יש לו סיכוי להתקבל לשיבה נורמלית...'

האב חש שראשו סחרחר עליו, הבשורות הקשות הכו בקודקודו מכות מחץ אימתניות. הוא ביקש כוס מים בכדי להירגע, ושירך את רגליו הביתה. כשנכנס הביתה צנח על הספה, ובקול נכאים סיפר לרעייתו: 'שבר על שבר הושברנו. אם לא די בבעיות הקשות שיש לנו עם מוישי הגדול, המסרב ללכת לשיבה והוא כבר עומד על סף נשירה, תראי מה קרא לנו עם שרוליק הקטן ממנו...'

האם שמעה את הדברים, ופשוט פרצה בבכי. מוישי הגדול - תלמיד ישיבה כבן 14, כבר כמה חודשים שניכרת עליו ירידה רוחנית קשה. הוא מסרב בעקשנות ללכת לשיבה, אינו פותח ספר יהודי, כל סיגו ושיחו התדרדרו למחוזות שהורים כלל לא הכירו. ואם לא די בכך - כעת בשורות כה קשות גם מאחיו בן ה-12, אוי, ריבונו של עולם, שתי בנים שמתדרדרים במהירות מדחי אל דחי, מאין יבוא עזרם?!

היה זה לפני כמה שנים ביום חמישי פרשת בחוקות. בו ביום הגיע אליו גליון זה בתיבת הדוא"ל שלו, והוא הדפיסו והחל בקריאתו. בגליון בחוקות תשע"ח - 179, הניתן לקריאה עתה בספר 'פניני פרשת השבוע' חלק ב' שהופיע לא מכבר, הופיעה עדותו של אב שבנו השתנה רוחנית לחלוטין, הודות לכך שאביו קיבל על עצמו שיעור יומי קבוע בלימוד המשניות. עתה, מיודענו הרב א. קרא את הדברים, וחש שהם נשלחו אליו כמסר שמימי ממש - - -

מוני אותו יום, החל לעסוק בלימוד המשנה, הספק קבוע, בזמן קבוע, בסדר קבוע. לא תמיד זה היה קל, אך הוא לא זז מהחלטתו. לילה אחר לילה התיישב לסדר הלימוד הקבוע, כשלפני תחילתו הוא מפיל תחינתו לפני בורא עולם, למען בניו יקירו והצלחתם הרוחנית הנשאפת, שיצליחו להיגאל מכל מפריעייהם, ולהתייצב במצב רוחני חיובי וגבוה!

וראו זה פלא, באורח כמעט ניסי, התקבל הבן הצעיר לשיבה מצויינת. מלכתחילה כלל לא חשב האב שיש טעם לנסות להתקבל אליה, אך ניסה את מזלו - ובורא עולם עמד בעזרו. הבשורה על קבלתו לשיבה איכותית העניקה לבן עוצמות ואנרגיות חדשות, והוא שב לחבב את דף הגמרא...

גם בחלקו של הבן המבוגר יותר, התחולל מהפך של ממש. בימי חופשת הקיץ גילו ההורים כי בנם נפרד מהחברים הפחות חיוביים, ואף שקד על התורה בהיכל 'ישיבת בין הזמנים' בשכונה. עם פרוש חודש אלול שבו שני הבנים לספסל הלימודים, כשהם שבים להיות הבחורים הטובים והנחמדים, עדיני הנפש ומצוייני הלימוד, כפי שהיו פעם!

ככל הסיפור הזה סיפר לנו האב בעצמו, כשמעיניו זולגות דמעות אושר. הוא מוסיף ומספר כי הוא ממשיך להקפיד בעקביות על הסדר היומי בלימוד המשנה, ובסייעתא דשמיא ממשיך ללקק את השפתיים במלוא חופניים נחת מבניו. ומדבריו למדנו:

קביעת שיעור לימוד יומי קבוע, מביאה בכנפיה ברכה וישועה רבה ברוחניות ובגשמיות. וכמה טוב ומשובח להוסיף לימוד קבוע בלימוד 2 משניות ביום, כתקנת גדולי ישראל שליט"א. אלפים כבר הצטרפו ללימוד 2 משניות ביום בסדר ה'משנה מאירה', ונהנים משיעור קבוע ואיתן, בלימוד נגיש ונוח, מבואר ובהיר, נעים לעין ומרגש לנפש.

הבה נשתמש בעצה הזו, כי לכולנו יש בעיות הזקוקות לפתרון, שערים שהיינו שמחים לפתוח. שיעור יומי קבוע בלימוד המשנה - הוא מפתח רב עוצמה שפותח שערי שמים, ומעניק לנו שפע אושר וברכה. הבה נקבל על עצמנו את הקבלה הטובה הזו, ונזכה!

שיפוץ דירה במנגינה...

בית משפחת כ. באחת מערי הפריפריה, בסייעתא דשמיא כבר הפך מזמן לצפוף ומבורך. עוד ועוד ילדים הצטרפו למשפחה, והרב כ. חש כי הגיעה השעה להרחיב את הבית קמעא, להוסיף 2 חדרים ומרפסת סוכה מרווחת. הוא חלף בקלילות על פני השלבים הבריורקטיים, ועתה כבר יש לו תוכניות אדריכלות ביד, רק חסר כסף למימושן...

הרב כ. ומשפחתו 'מסתדרים' בפרנסתם, פלוס מינוס. אין להם חסכונות והם רחוקים מלהיות אמידים, כיצד ישיגו את הסכום הדרוש להרחבת הדירה? הרב כ. לא רצה להיכנס לחובות, והעדיף למצוא אפיק הכנסה נוסף - שיאפשר לממש את החלום ולהרחיב את הבית. ביום מן הימים הגיע לפגישה בביתו של יזם עסקי, שהציע לו הצעה מפתה במיוחד:

לצאת לחו"ל לתקופה בת כמה שבועות, ולבסס שם עסק מסוים.

'אתה נוסע לכמה שבועות, מבסס את המשרד ושב ארצה. בשובך, אתה מקבל ממני מעטפת מזומנים תפוחה, מה יכול להיות יותר טוב מזה?'

זו באמת הצעה טובה, שאוצר מזומנים נרחב בצידה. אם יקבל אותה - סביר להניח שבעוד כמה שבועות יהיה בידו סכום נכבד מאוד. יש רק בעיה אחת: יש לו חברותא קבועה, בשעה קבועה ביום, עמו הוא לומד מדי יום ביומו. בשל פערי השעות, אם יסע לחו"ל - לא יוכל ללמוד עם החברותא בשעה הקבועה, ולא נראה שהם יוכלו לקבוע שעה אחרת. האם הוא יכול לוותר על שעת הלימוד הקבועה שלו, ולו לכמה שבועות?

מלחמה התחוללה בלבנו. קול אחד לחש לו כי זו ההזדמנות להרחיב את הדירה, יש לו את האפשרות להניח את ידו על סכום כסף גדול יחסית בפרק זמן קצר. קול אחר לחש לו: אל תיגע בקביעות העתים לתורה, לא מרוויחים מזה!

ואז הוא החליט. באומץ, בגבורה, בשיתוף רעיותו ומשפחתו. לא הוא יאמר לא להצעה המפתה, יותר עליה. הרחבת הדירה תחכה קצת, ה' ישלח כסף ממקור אחר. על הלימוד היומי לא מוותרים, תמורת כל הון שבעולם!

חלפו כשבועיים, וביום מן הימים מצלצל מכשיר הטלפון בביתו. הרב כ. עונה לשיחה, והדובר מעבר לקו לא מזדהה בשמו, ומתחיל לנהל אתו שיחה בעברית רצוצה. הוא מבקש לוודא כי הרב כ. מתגורר בשכונה בה הוא גר, ומיד שואל: 'אמור לי בבקשה, מהו השיר המושמע במערכות הכריזה בשכונתכם לפני הצפצוף המבשר לפני כניסת השבת?'

הרב כ. הופתע מאוד. מהשאלה, מהשואל האלמוני, מהמועד, מהתזמון. אבל הרי השאלה קלה מאוד - היטב הוא זוכר את הניגון המושמע מדי שבוע לפני הצפירה המבשרת על כניסת השבת, והוא נוקב בשם השיר המדובר, ובאיזה לחן וביצוע הוא מושמע... כשמוע היהודי מחו"ל את התשובה, ניכר היה כי אבן גולה מעל לבו, והוא סיפר להרב כ. מה הביאו להתקשר אליי:

'שמע לי ידידי מלפני 2 דקות, הרב כ. הנכבד!' - אמר, 'אספר לך למה התקשרתי, ותיכף תשמע מה הרווחת מזה. שמי הוא כך וכך, ואני עוזרו האישי של הרב פלוני, שהוא מגדולי תומכי עולם התורה. אמש היה אצלו יהודי משכונתך, וסיפר לו כי שיר שחיבר מושמע בשכונה מדי כניסת השבת, וכל השכונה נכנסת ליום השבת באדיבות התווים שהלחין...'

אך למוותר לציי"ן, המשיך עוזר הגביר ואמר, 'כי הדבר ריגש אותי מאוד, והלה קיבל מתת יד נדיבה במיוחד. אלא שלאחר שיצא, התבקשתי לברר האם אמת נכון הדבר, או שהלה בדה את הדברים מלבו, כדי למצוא חן בעיני הגביר. החלטתי לאתר ספר טלפונים של השכונה שלכם, ולהתקשר למספר הראשון שיצוץ לנגד עיניי. כמו כן, הורה לי הגביר, כי אם התשובה חיובית - יקבל המשיב סכום כסף לא מבוטל לכל צורך שירצה...'

בקיצור, העוזר המשיך, 'מבטי נפל על מספר הטלפון שלך, משמים שלחו אותי להתקשר אליך. תשובתך הכנה והאמיתית כמסיח לפי

תומך, מעידה שהמידע לגבי השיר היה נכון, והודות לתשובתך - אין ספק שהגביר יתרגש שבעתיים. ועתה אמור לי בבקשה צורך שיש לך, ואני מעביר אליך בהעברה בנקאית מיד...'

הרב כ. מצמץ בעיניו וצבט את עצמו, לוודא שאינו הוזה או חולם. והלה, העוזר, זירז אותו להחליט: 'נו, אתה אומר לי משהו? תגיד מה, כמה, תן מספר חשבון עם קוד זיהוי בינלאומי. נו!' - הרב כ. נלחץ, והגיב בלחש כמתנצל: 'האמת, שאינני שש לקבל מתנות מבשר ודם, רק מידיו של בורא עולם. אבל עכשיו אני דווקא זקוק לסכום גדול כדי להרחיב את ביתי הצפוף...'

תשובת העוזר הפתיעה: 'אני מעדכן את הבוס ושולח לך כסף. תודה והמשך יום טוב!' - סיכם העוזר את השיחה, שלא ארכה אלא כשבוע דקות בלבד!

ביום המחר, גילה הרב כ. בחשבון הבנק שלו הכנסה מפתיעה בסכום עצום, שסייע לו במאוד להרחבת הדירה. והרב כ. המופתע, פשוט לא מוצא את המילים לתאר את הנס המופלא, כיצד עמד המום לנוכח ההתפתחות הדרמטית, כשיד שמימית גילתה את מספר את הטלפון שלו לעיני אותו עוזר הגביר, והכסף להרחבת הדירה נפל עליו משמים - כפשוטו ממש, בלי כל עבודה, מאמץ או טורח!

סיפור נפלא זה, אותו שמענו מפי מגיד המישרים הרה"ג ר' שלמה מילר שליט"א המכיר את הסיפור ממקור ראשון, אין כמוהו להוכיח עד כמה דווקא קביעות העתים לתורה היא המבטיחה את השפע, את ההרווחה, וגם את ההרחבה - בפרנסה, בדירה, בכל נושא אחר. לפעמים זה כרוך במאמץ, הנסיון לא קל, היצר מעמיד פיתויים כדאיים - אך אנו יודעים כי דווקא קביעות עתים עקשנית, עוצמתית, כבירה ויציבה - מבטיחה את ההצלחה בפרנסה ובכל התחומים!

יהודים יקרים, הבה נעמוד יציבים ואיתנים מול כל ניסיון, מול כל הצעה, כדאית ככל שתשמע. ההצלחה בפרנסה, בעושר, בהרחבת הדעת, ברוגע נפשי ובשמחת חיים - תגיע בזכות קביעות עתים לתורה, בזכות עמידה יציבה ועקבית בסדרי הלימוד הקבועים. הבה נשמור עליהם מכל משמר, ונזכה לברכת שמים מפתיעה בעוצמתה ובכוחה!

פירעון חובות בשיטה חדשה...

במשך תקופה ממושכת היה הרב צ. מסודר יחסית כלכלית, עד שהכל הסתבך. תקופה קשה בעבודה חברה לנישואי ילדיו, ובד בבד הוצאות לא צפויות. לפתע מצא עצמו תחת עול חובות כבד, כשמדי חודש הוא נאבק לעמוד בתשלומים הקבועים. כל חודש מחדש נאלץ לגלגל חובות מתאריך פירעון אחד למשנהו, כשהוא לא רואה אור בקצה המנהרה...

ואז, ביום מן הימים הבליחה בו מחשבה: 'ואולי, אולי הבעיה נמצאת בחובות הרוחניים? אולי בגלל שאני לא מספיק עקבי בסדרי הלימוד הקבועים - אני מתקשה לפרוע את חובותי הקבועים? אולי שם טמון הפיתרון?!' - הרהר, ועל אתר קיבל על עצמו כי יקפיד שבעתיים על סדרי הלימוד הקבועים שלו. והיה אם משהו חריג יקרה והוא לא יצליח לעמוד במטלותיו הרוחניות - ימחר להשלימן לפני בוא מועד הפירעון החודשי של חובותיו הגשמיים...

מכאן, לעדותו של הרב צ. בגיליון 'יגדיל תורה': 'מאז, פשוט עולם חדש. עם עמידתי על פירעון חובותיי הרוחניים בעקביות - תמיד אני מסתדר גם בפירעון חובותיי הגשמיים, כמועד פרעונם החודשי. ואם אני מגלה קושי לעמוד בתשלום החודשי - אני יודע שחסר לי איזה שיעור שעלי להשלים, ועם השלמתו - פשוט נופל עליי כסף

המשך מעמוד 21 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

זה היה סודם של כל גדולי הדורות, את כל מעלותיהם הם רכשו בכח עמלם ויגיעתם. הם בחרו במכוון לעמול ולהתאמץ כי ידעו ששם טמון סוד ההצלחה.

מה השיב רבי גדליה אייזמן לעגלון?

הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'בית יהודה', חתנו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, נשאל פעם: "מדוע בדורות האחרונים לא רואים את ההצלחה הגדולה בתורה כפי שהצליחו בדורות עברו?"

רבי מיכל השיב תשובה נחרצת: "אתם שואלים מדוע?! הסיבה היא פשוטה, בדורנו חסר עמל התורה ויגיעת התורה שהיו פעם!" "כשהייתי בחור בישיבת מיר", הוסיף רבי מיכל לספר, "כל סדר לא

המשך מעמוד 4 | הרה"ג רבי ישי מטלון שליט"א

אמונתך", מה זה רבה אמונתך??? אנחנו מודים לקב"ה שהוא מאמין בנו בכל יום מחדש. הרי אנחנו יודעים שאתמול לא התנהגנו כראוי, ובעיקרון לא הגיע לנו שהנשמה שלנו תוחזר אלינו עוד פעם. ובכל זאת, הקב"ה מאמין בנו בכל יום ויום מחדש, כל בוקר הוא מחליט לתת לנו מחדש את הנשמה, כי הוא מאמין בנו שהיום! היום אנחנו לא נאכזב אותו! היום אנחנו כן נתנהג כמו שצריך!!!".

מכתבים משמים

לסיום, מספר לנו הרב מטלון על עוד דבר שעזר להם מאוד להחזיק מעמד למרות הקושי הרב שבאובדן האח היקר, וכמובן הקושי העצום של ההורים שאיבדו את בנם, האלמנה והיתומים שנותרו ללא משען ומשענה...

"אנחנו מצליחים להתחזק בזכות ה'פקסים' שקיבלנו משמעון אחי היקר", הוא מספר...

עוד בימי השבעה, הגיע לבית האבלים חברו של הרב שמעון מטלון ז"ל, מלמד בחיידר בו עבדו השניים יחד, והראה לבני המשפחה מכתב שהשאיר אצלו הרב מטלון ז"ל יום לפני האסון, מכתב המלא וגדוש כל כולו בדיבורי אמונה.

"המכתב הוא התפרסם מאוד וצוטט בכלי התקשורת", מספר אחיו הרב ישי מטלון, אבל היה עוד מכתב שהגיע אלינו כמה חודשים מאוחר יותר, בתחילת החורף. גיסת האלמנה שתחי', חיפשה אחר מסמך כלשהו שאמרו לה שבעלה המנוח החזיק אצלו. עד אותו יום היא לא רצתה לחטט במגירות של בעלה ובמסמכים שלו, בגלל הקושי הרגשי הטמון בכך, אבל המסמך הוא היה מאוד

בסכום הדרוש!

עדות אישית, חדה וחלקה. כשקובעים עתים ומקפידים עליהם - בורא עולם פותח שערי שפע, בזמן הנכון והראוי. הבה נקבל על עצמנו להקפיד ביתר עקביות על קביעות העתים שלנו, הבה נפתח לעצמנו שערים!

פחת מחמש שעות; הסדר הראשון התחיל בעשר בבוקר והסתיים בשעה שלוש אחר הצהרים, אחר כך היה תפילת מנחה והפסקה קצרה, ושוב סדר מהשעה חמש אחר הצהריים ועד השעה תשע וחצי בערב. אחר כך היה סדר מוסר חצי שעה והתפללו מעריב. הסדרים היו ארוכים ורצופים ולכן היה בהם זמן רציף של עמל ויגיעה! כך הספיקו; ללמוד, לעמול, להתבונן, לחדש ולדעת. בזמנינו ההפסקות באמצע הלימוד מפסיקות את העמל הרציף ולכן גם ההישגים פחותים יותר..."

"לדעתי זוהי הסיבה שמצליחים היום פחות מפעם!" - קבע רבי מיכל. ההצלחה בעסק התורה תלויה בעמל התורה. ככל שמתייגעים ומתאמצים יותר, כך מגיעים רחוק יותר.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

נחוץ ולכן אזרה תעצומות נפש והחלה לחפש, והנה היא מוצאת מסמך שכתב בעלה בכתב ידו לפני מספר שנים, בתאריך כ"ב. זה נראה כמו הכנה לדרשה שהוא התכוון לומר איפשהו... וגם שם דיבורי אמונה מדהימים שממש מתאימים למצב.

מדובר במסמך המתפרס על פני ארבעה עמודים, ארוך מכדי לצטט אותו במסגרת זו, אבל הכותרת שלו היא "אני לא מחליט כלום על עצמי".

בתוך הדברים הוא כותב "ויחננו ויסעו", אדם לא מחליט על עצמו מתי הוא נוסע ומתי הוא עוצר, הכל על פי ה', כשענן נוסע, האדם נוסע אחריו וכשענן עומד, הגיע הזמן לעצור... "זה נשאר בדם שלנו", הוא כותב, "הטביעו את זה בדם שלנו". "אדם לא מתכנן כלום, הכל זה מהשם יתברך, הכל דמיונות, יש בעל הבית לעולם הזה..." "לכולם יש עיכובים בחיים, ולא הכל לפי התוכניות, לכולם יש שער הגלגולים ואת ה'בעתו ובזמנו' רק ה' קובע".

"אני רוצה רק לסיים ולומר שהאמונה הזאת הושרשה בנו מאבותינו. ההורים שלי החדירו את זה בכל הילדים בלי יוצא מן הכלל. כשהתבשר אבי מורי על כך שבנו נתנאל שמעון ז"ל כבר אינו בין החיים, הוא הרים את עיניו לשמים, ואמר: "ריבונו של עולם אני מודה לך על המתנה היקרה שנתת לי לפני 37 שנים, ושהשאר את אותי אצלי כפיקדון במשך 37 שנים".

"נו...", משלים הרב ישי מטלון את דבריו, "עם כאלו מכתבים של חיזוק באמונה, ועם כזאת תגובה של ההורים היקרים שלנו שיחיו, כבר אפשר להבין איך הצלחנו לעבור את השנה הזאת באמונה תמימה ועם הרבה הרבה התחזקות".

לנסי וסוחרים אותו במאור פנים לבתיהם, על מנת שישמש כ'גוי של שבת', לפי דקדוקי ההלכה. בתוך עמו יושב הרב גולדשטיין וגם הוא השתמש פעם ופעמיים בגוי ההודי, כשהוא הקפיד לתור אחריו במהלך השבוע ולשלם לו על מלאכתו, כמנהג יהודים טובים וגויים בעלי כפיים.

באחת השבתות, כשהוא הגיע אליו באחת השבתות והזדקק דחוף לכישרון הגוי של שבת' הייחודי שלו. הוא לא הבין מדוע לנסי דן מסרב להיגרר אחריו בביתו, מהלך רחובות אחדים. הוא ביקש, לנסי התעקש והוא הוכרח לתור אחר גוי של שבת' אחר.

"ככלות השבת, פגשתי את האחראי הממונה על הגוי וביקשתי ממנו שישאל אותו למה הוא לא הגיע אליי", מספר הרב גולדשטיין. תשובתו של לנסי דמן הודו, הדהימה אותו: "הוא אמנם משלם לי כל פעם שהוא קורא לי, אבל הוא אף פעם לא אומר לי 'שלום' כשהוא עובר לידי ברחוב!"

ללמדך כוחה של הארת פנים פשוטה:

אם אפילו הגוי, לא חבר ולא ידיד ולא בן קהילה, מרגיש עלבון כמאן-דהו שהוא מכיר אותו עובר לידי ואינו מברכו לשלום. על אחת כמה וכמה עלינו ללמוד לברך לשלום כל חבר וידיד ושכן ובן קהילה ומכר קרוב או רחוק או רחוק מאד, כשעוברים לידי ברחוב.

כל אחד צריך

איש אחד נכנס אל רופא הנפשות והתאונן על עצבות העוטפת אותו ודיכאון המשתלט עליו, השמחה נעדרת מחייו והמרירות עושה בנפשו שמות. מה יעשה וייושע?

רופא הנפש הטיב את משקפיו בקצה אפו, וייעץ עצה:

שמעתי שבכיר העיר ניצב בדחן אחד שבדיחותיו שנונות ואמירותיו משמחות נפשות. חולי עצבות רבים אני שולח לשם, כולם שומעים את אמרי השפר המבדחות שבפיו וחוזרים כשהם מחייכים ושמחים, הוא מצליח להפוך נפש מדוכאת לעליזה.

נאנח הפצינט והגיב:

אני הוא אותו בדחן - - -

אתם יודעים מה הסיפור הזה מלמד אותנו?

הרבה פעמים אנחנו חולפים ליד אדם מוכר ומאיר פנים, אולי אפילו אישיות תורנית מקודשת. אנחנו חושבים עליו מחשבות חיוביות, אבל מונעים את עצמנו מלגשת ולהעניק מילה טובה ומחמאה עדינה. 'הוא בטח לא צריך את זה' - חולפת המחשבה במוחנו. ולא היא, גם משמח הלבבות הגדול ביותר, גם הצדיק הנשגב ביותר - חיתה נפשו ממילה טובה ומשבחת.

(מתוך 'המבשר - תורני' אמור תשפב)

חוזה. האברך הלמדן היה מחייך אליו כהרגלו ואף מוסיף להגיד איזו מילה טובה. הוא הרגיש שטללים של תחיה מורעפים עליו. החיוך הזה, המילים האלה, החיו אותו ממש ונתנו לו כוח להמשיך בחייו ולהמשיך בעבודתו.

"כשראיתי את דמויותיהם של הנספים באסון הנורא שהתרחש בליל הבלהות במירון, כאב ליבי כמו כל יהודי. עברתי על הדמויות ועל השמות. ואז ראיתי אותו. ראיתי את הפנים המחייכות מביטות אלי מתוך העיתון. התוודעתי לראשונה לשמו: יהודה לייב רובין. באותו רגע חשך עלי עולמי. אבל יחיד נפל עלי. אני מרגיש אובדן עמוק. אובדן על האיש שאת זהותו לא הכרתי אבל מחיוכו הלבבי קיבלתי חיים חדשים".

אתם מעריכים מישהו? ספרו לו!

הסיפור הזה מחייב את כולנו:

לעולם לא נוכל לדעת עד היכן מגיע כוחה של מילה טובה!

מילה טובה יכולה להציל נפשות. "מחיה מתים במאמרו", אמר הרה"ק ה'בית אברהם' מסלונים ז"ע: "על ידי מילה טובה אפשר להחיות מתים". וכולנו גם מכירים סיפורים מטלטלים על אנשים שהעניקו לחבריהם, או אפילו לסתם אנשים, מילה טובה, ובכך החיו נפשות.

כעת, במסגרת 'נהגו כבוד', כמה עוצמה תהיה אם נקבל על עצמנו לדקדק במידה טובה ועילאית זו: להאיר פנים. לחייך ולעודד. לפרגן לזולת דברי שבח והערכה.

איך אמר לי פעם אברך יוקד?

"קיבלתי על עצמי קבלה קטנה. בכל פעם שאני עובר ליד מישהו וחולפת לי בראש מחשבה מחמיאה עליו. אני אומר לו את זה. אם אני נכנס לבית-המדרש ורואה בחור צעיר יושב ולומד, גם אם אני לא מכיר אותו, לא אשמור את הערכת בליבי אלא אשתף אותו בה - ואין ספק שזה יעזור לו לצמוח. וכן על זה הדרך".

אפילו הגוי צריך...

את המאמר הנוכחי אני רוצה לחתום דווקא עם סיפור שסיפרתי כבר לפני למעלה משנה, בטור האמונה שבעיתון היומי. המסר של הסיפור עוצמתי כל-כך (וגרר בשעתו גל תגובות גדול בציבור), ששווה לשנן אותו שוב. מי שסיפר לי את הדברים הוא 'בעל המעשה', הרה"ח ר' ישראל גולדשטיין שליט"א מקרית צאנז, יו"ר ארגון 'אחים לשמחה'.

בבית המדרש הגדול בקרית צאנז, מוחזק עובד קבוע, גוי הודי ו'לְנִסִי' שמו. גוי מהודר בתוך קריה חרדית, מגיע לשימוש כללי בשבתות, כמובן. מדי שבוע ישנם יהודים טובים שתרים במהלך השבת אחר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ **כריכת הרצועה על היד - לפני הנחת תפילין של ראש או לאחריה?**
- ◆ **הנוגע בזרועו בשעת הנחת התפילין - האם צריך ליטול ידיים?**
- ◆ **מדוע נחפזים בחליצת התפילין בראש חודש?**

מהלכות הנחת תפילין

- את התפילין של יד יש להניח בשטח השריר שבזרוע, שהוא האזור התפוח שבין המרפק לבית השחי; ולא כל האזור התפוח כשר לכך, אלא רק חציו התחתון, הקרוב יותר למרפק.
- לדעת השולחן ערוך, מיד לאחר קשירת תפילין של יד לזרוע, יש להניח את התפילין של ראש. אולם, לדעת האריז"ל, את שבע כריכות הרצועה סביב היד, יש לעשות לפני הנחת התפילין של ראש.
- אין להוציא את התפילין של ראש מנרתיק התפילין לפני הנחת התפילין של יד. וגם במקרה ששתיהן מונחות מחוץ לנרתיק, אין להכין את התפילין של ראש להנחה לפני הנחת התפילין של יד.
- הנוגע במקום הנחת תפילין של יד בעת הנחתו, וכן הנוגע ומחכך בשיער ראשו בעת הנחת התפילין של ראש - יש אומרים, שאינו צריך ליטול את ידיו, ויש שהחמירו בדבר.
- מי שיש ברשותו רק תפילין של יד, או רק של ראש, או שמסיבה כלשהי אינו יכול להניח את שתיהן, יניח את מה שבידו להניח.
- במחלוקת של תורת הקבלה על הגמרא והפוסקים - אם אין בצדדי המחלוקת קולא וחומרא, יש לנהוג כדברי הגמרא והפוסקים. אך כשיש בדבר קולא וחומרא, יש לנהוג כדעה המחמירה.

הלכות שונות בקשר לברכת התפילין

- מי שהפסיק בדיבור בין הנחת תפילין של יד להנחת תפילין של ראש - לדעת השולחן ערוך, יברך לפני הנחת התפילין של ראש "על מצות תפילין"; ולדעת הרמ"א, יחזור ויברך "להניח תפילין", ויברך גם "על מצות תפילין".

• מי שחלץ את התפילין על דעת לחזור ולהניחן לאלתר - לדעת השולחן ערוך והגר"א, כשחוזר ומניחן, עליו לברך "להניח תפילין". אך לדעת הרמ"א, אם אכן חזר והניחן לאלתר, לא יברך. ולדעתו, אם התפילין נשמטו ממקומן במהלך התפילה, לא יברך כְּשֶׁמְחִזְרִין למקומן, משום שאינו מסיח את דעתו מהן במשך כל שעת התפילה, והרי זה כאילו חלצן על דעת להניחן לאלתר.

• מי שהניח תפילין של יד, ובטרם הניח תפילין של ראש, התרופף ההידוק של התפילין של יד, יהדקן שנית, ללא ברכה.

• המסיר את התפילין מראשו כדי להגדיל או להקטין את הרצועה, על מנת שהתפילין תהיינה במידה הראויה לו - לדעת השולחן ערוך והגר"א, כשחוזר ומניחן, עליו לברך; ולדעת הרמ"א, אינו מברך.

מהלכות חליצת התפילין

• מנהג ישראל שלא לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירת הקדושה של 'ובא לציון'. ועל פי הקבלה, אין לחלוץ את התפילין עד לאחר אמירתם או שמיעתם של שלושה קדישים וארבע קדושות.

• ביום שיש קריאת התורה - אין לחלוץ את התפילין עד לאחר הכנסת ספר התורה. ודבר זה נרמז בלשון הכתוב: "וַיַּעֲבֹר מִלְּפָנֶיךָ וְהָיָה בְּרֵאשִׁים", כלומר, כשהמלך - ספר התורה - עובר לפניו בדרכו לארון הקודש, יהיה שם ה' בראשם, דהיינו, התפילין של ראש.

• מנהג ישראל לחלוץ את התפילין בימי ראש חודש, לפני תפילת מוסף. ונוהגים לחולצן לאחר 'חצי קדיש' שלפני תפילת מוסף; וחולצים אותן בחופזה, כדי לקצר את משך השהייה בין הקדיש לתפילה, ובין קדושת 'ובא לציון' לתפילה.